

upomnień. W dalszej kolejności, przy braku wpłat zaległości, wystawiano tytuły wykonawcze.

- 2) Kontrolę windykacji należności podatkowych i opłat przeprowadzono na przykładzie:
- 14 podatników zaliczanych do osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych, posiadających na dzień 31.12.2016 roku największe zaległości w podatku od nieruchomości – zaległości na sumę 1.574.629,69 zł, stanowiące 97% wszystkich zaległości w tym podatku;
 - 2 podatników zaliczanych do osób prawnych, posiadających na dzień 31.12.2016 roku największe zaległości w podatku rolnym – zaległości na sumę 6.364,60 zł, stanowiące 91% wszystkich zaległości w tym podatku;
 - 6 podatników zaliczanych do osób fizycznych, posiadających na dzień 31.12.2016 roku największe zaległości w podatku od nieruchomości – zaległości na sumę 751.283,14 zł, stanowiące 54% wszystkich zaległości w tym podatku;
 - 5 podatników zaliczanych do osób fizycznych, posiadających na dzień 31.12.2016 roku największe zaległości w podatku rolnym – zaległości na sumę 46.300,50 zł, stanowiące 37% wszystkich zaległości w tym podatku;
 - 4 podatników posiadających na dzień 31.12.2016 roku największe zaległości w podatku od środków transportowych – zaległości na sumę 145.043,20 zł, stanowiące 81% wszystkich zaległości w tym podatku;
 - 3 osób posiadających na dzień 31.12.2016 roku największe zaległości w opłacie adiacenckiej – zaległości na sumę 24.132,00 zł, stanowiące 83% wszystkich zaległości w tej opłacie.

Ustalania dokonane na podstawie przedłożonych dokumentów i wydruków przedstawiono w tabeli:

Lp.	Indeks konta podatnika	Zaległości na dzień 31.12.2016r. (w zł)	Okres powstania zaległości rok/lata	Działania organu podatkowego podjęte w stosunku do dłużników
1	2	3	4	5
Podatek od nieruchomości – osoby prawne i inne jednostki organizacyjne				
1.	23011	471.180,86	2001-2016	Na zaległości wystawiono tytuły wykonawcze, w latach 2006-2017 dokonano wpisów hipoteki przymusowej na sumę 319.368,90 zł.
2.	23045	233.731,00	2009-2016	Na całość zaległości w latach 2009-2017 wystawiono 5 tytułów wykonawczych oraz dokonano wpisów hipoteki przymusowej.
3.	23090	196.471,82	2000-2016	W 2016 i 2017 roku dokonano wpisów hipoteki przymusowej na sumę 38 102,80 zł na zaległości z lat 2014-2015.
4.	23102	165.376,00	2011-2013	W dniu 27.03.2014 roku wysłano upomnienie na wszystkie zaległości. W dniu 27.05.2014 roku wpłynęło pismo podatnika „o niepodejmowanie działań dot. dokonania wymiaru podatku od nieruchomości z uwagi na toczące się postępowanie w przedmiocie rozpatrzenia zarzutów spółki do danych zawartych w ewidencji gruntów i budynków”.
5.	23181	143.713,00	2015-2016	W 2016 i 2017 roku wystawiono 3 tytuły wykonawcze. W grudniu 2016 roku i kwietniu 2017 roku dokonano wpisu hipoteki przymusowej na całość zaległości.
6.	23145	93.002,00	2013-2014	W 2015 roku wystawiono tytuł wykonawczy, we wrześniu 2016 roku dokonano wpisu hipoteki przymusowej na całość zaległości.

7.	23147	87.771,37	2014-2016	We wrześniu 2015 roku i w styczniu 2016 roku wystawiono tytuły wykonawcze na zaległości z lat 2014-2015. Na dni 16.02. i 6.04.2017 roku wyznaczono licytację nieruchomości należących do dłużnika. W maju 2017 roku złożono wnioski o wpis hipoteki – dokonano wpisu na kwotę 79.809,80 zł. Od decyzji określającej wysokość zobowiązania podatkowego na rok 2016 podatnik odwołał się do organu odwoławczego – sprawa w toku.
8.	23069	59.674,00	2009-2012	W 2012 i 2015 roku wystawiono tytuły wykonawcze na całość zaległości. W 2012 roku dokonano wpisu hipoteki przymusowej na kwotę 42.897,00 zł.
9.	23034	36.193,00	2008-2014	Wierzytelności podatkowe z lat 2008-2013 (do listopada), na sumę 35.904,00 zł, zabezpieczono wpisami hipoteki przymusowej – ostatni wpis z dnia 17.11.2016r. Na zaległości z grudnia 2013 roku (18,00 zł) wystawiono upomnienie, na zaległości z 2014 roku (271,00 zł) wystawiono w 2017 roku tytuł wykonawczy.
10.	23167	31.708,00	2010-2016	Na wszystkie zaległości wystawiono tytuły wykonawcze – ostatni z 2017 roku dotyczył zaległości z roku poprzedniego. Wierzytelności z lat 2012-2016, na sumę 23.698,00 zł, zabezpieczono wpisami hipoteki przymusowej.
11.	23135	15.756,00	2015-2016	W latach 2015-2016 wystawiono 6 tytułów wykonawczych na zaległości z 2015r., w 2017 roku wystawiono tytuł wykonawczy na zaległości z 2016r.
12.	23058	14.290,64	1999, 2002	Wierzytelności zgłoszono syndykowi masy upadłości
13.	23130	13.468,00	2012-2013	W dniu 11.02.2015 roku wystawiono tytuł wykonawczy na całość zaległości.
14.	23094	12.294,00	2010	W 2015 roku wystawiono tytuł wykonawczy na całość zaległości. W maju 2015 roku dokonano wpisu hipoteki przymusowej na kwotę zaległości.
Podatek rolny – osoby prawne				
1.	53006	3.968,60	2001	W lipcu 2001 roku zgłoszono wierzytelności sędziemu komisarzowi. Ostatni dokument pochodził z 2007 roku – w dniu 26.01.2007 roku Sąd Najwyższy wydał postanowienie o przyjęciu do rozpoznania skargi kasacyjnej jednego z wierzycieli na postanowienie sądu okręgowego z czerwca 2005r. – skargi dotyczącej wznowienia postępowania o ogłoszenie upadłości spółki.
2.	53062	2.396,00	2013	W dniu 10.03.2014r. wystawiono tytuł wykonawczy na całość zaległości. W dniu 7.03.2016 roku naczelnik urzędu skarbowego umorzył postępowanie egzekucyjne z powodu niemożliwości wyegzekwowania należności.
Podatek od nieruchomości od osób fizycznych				
1.	290022	360.164,70	2008-2016	Należności zabezpieczono wpisami hipotek. Ostatniego wpisu, dotyczącego należności z 2016 roku dokonano w lutym 2017r.
2.	28536	104.118,60	2013-2016	Na zaległości wystawiono tytuły wykonawcze
3.	10025	97.599,00	2014-2016	Należności podatkowe z tyt. łącznego zobowiązania pieniężnego (łącznie 99.892,00 zł) zabezpieczono hipoteką w dniach 14.10.2015r. (65.518,00 zł) i 25.09.2017r. (34.824,00 zł)
4.	208114	74.037,20	2002-2008	Należności z lat 2002-2005 (do II raty), na sumę 43.016,70 zł, zabezpieczono hipoteką, na pozostałe zaległości (31.020,50 zł) wystawiono tytuły wykonawcze
5.	238215	64.966,64	2009-2016	Należności zabezpieczono hipoteką.
6.	28513	50.397,00	2011-2016	Należności z lat 2011-2015 (do III raty), na sumę 38.098,00 zł zabezpieczono hipoteką w latach 2013-2015. Na pozostałe zaległości (12.299,00 zł) wystawiono tytuły wykonawcze
Podatek rolny od osób fizycznych				
1.	230008	20.803,89	1995-2016	Należności z tytułu łącznego zobowiązania pieniężnego (ŁZP) na sumę 21.381,90 zabezpieczono wpisami hipotek w KW nieruchomości dłużnika.
2.	208023	8.375,31	2000-2015	Należności podatkowe z tyt. ŁZP wynosiły 54.244,20 zł. Należności z lat 1995-2014, na sumę 48.974,00 zł, zabezpieczono hipoteką, na zaległości z lat 2015-2016 (5.270,20 zł) wystawiono tytuły wykonawcze
3.	200041	6.827,30	1995-2016	Należności podatkowe z tyt. ŁZP z lat 1995-2014, na sumę 5.534,30 zł, zabezpieczono hipoteką, na zaległości z lat 2015-2016 (1.293,00 zł) wystawiono tytuły wykonawcze
4.	10002	5.293,00	2014-2016	Należności podatkowe z tyt. ŁZP (łącznie 5 429,00 zł) zabezpieczono hipoteką w dniu 8.06.2017r.
5.	230057	5.001,00	2013-2016	Na zaległości wystawiono tytuły wykonawcze
Podatek od środków transportowych				
1.	100085	93.007,10	2010-2016	Należności z lat 2010-2012, na sumę 38.659,10 zł, zabezpieczono zastawem skarbowym, na pozostałe zaległości wystawiono 6 tytułów wykonawczych
2.	100088	19.591,90	2011-2016	Należności z lat 2011-2012, na sumę 8.121,00 zł, zabezpieczono zastawem skarbowym, na pozostałe zaległości wystawiono 6 tytułów wykonawczych

3.	100034	16.735,20	2004-2007 2015-2016	Brak udokumentowania czynności dot. należności z lat 2004-2007. na sumę 7.903,20 zł. Na zaległości z lat 2015-2016 wystawiono 2 tytuły wykonawcze
4.	100103	15.709,00	2009-2014	Należności z lat 2009-2012. na sumę 10.133,00 zł. zabezpieczono zastawem skarbowym, na pozostałe zaległości wystawiono 4 tytuły wykonawcze
Opłata adiacencka				
1.	221/3	17.400,00	16.03.2016r	W maju 2016 roku wystawiono tytuł wykonawczy
2.	221/17	4.147,00	12.09.2011r	W listopadzie 2013 roku wystawiono 2 tytuły wykonawcze na zaległości wynikające z nieuregulowania opłat określonych dwiema decyzjami administracyjnymi
3.	221/21	2.585,00	19.01.2016r	W maju 2016 roku wystawiono tytuł wykonawczy

3.3. Dochody z majątku

Szczegółową kontrolę realizowanych przez gminę dochodów z majątku przeprowadzono w oparciu o rok budżetowy 2016.

3.3.1. Dochody ze sprzedaży majątku

- 1) W sporządzonym za 2016 rok sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wykazano 1.817.475,12 zł dochodów ze sprzedaży majątku. Wielkość ta obejmowała dochody klasyfikowane w paragrafach i rozdziałach wymienionych w tabeli:

Paragraf – źródło dochodów	Rozdział budżetu	Wykonanie dochodów
1	2	3
§ 077 – „Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości”	70005 – „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”	1.795.201,33
§ 087 – „Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych”	75023 – „Urzędy gmin...”	10.170,00
	80110 – „Gimnazja”	12.000,00
	90095 – „Pozostała działalność”	103,79
	Razem:	1.817.475,12

- 2) Ustalono, że zaewidencjonowane w rozdziale 75023 dochody ze sprzedaży składników majątkowych (§ 087) w wysokości 10.170,00 zł pochodziły ze sprzedaży samochodu pożarniczego, szafy pancernej oraz tonerów. Wpływy w wysokości 173,79 zł w rozdziale 90095 pochodziły ze sprzedaży złomu.

W § 077 rozdziału 70005 ewidencjonowano wpływy ze sprzedaży nieruchomości gminy. Dochody te poddano szczegółowej kontroli.

- 3) Ustalono, że Rada Gminy nie skorzystała z uprawnienia zawartego w art. 18 ust. 1 pkt 9 lit. „a” ustawy o samorządzie gminnym i nie podjęła uchwały określającej zasady zbywania, nabywania i obciążania wszelkich nieruchomości gminy oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony.

- Zasady mające zastosowanie do części nieruchomości gminy, tj. do mieszkań w budynkach komunalnych oraz do komunalnych domów mieszkalnych, wyłącznie w zakresie ich zbywania, określono w uchwale Nr VI/31/11 z dnia 18 lutego 2011r. w sprawie ustalenia zasad zbywania mieszkań w budynkach komunalnych oraz komunalnych domów mieszkalnych położonych na terenie Gminy Chojnice (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego Nr 45 z dnia 22 kwietnia 2011r., poz. 1039).

Uchwałą tą organ stanowiący gminy:

- wyraził zgodę na zbywanie lokali mieszkalnych w budynkach komunalnych oraz jednolokalowych komunalnych domów mieszkalnych, stanowiących własność gminy w trybie bezprzetargowym na rzecz najemcy lokalu i domu mieszkalnego;
 - określił obowiązek stosowania trybu przetargowego przy sprzedaży wolnych lokali mieszkalnych i domów mieszkalnych;
 - wyłączył ze sprzedaży lokale socjalne;
 - upoważnił wójta gminy do udzielania 50% bonifikat w cenie sprzedaży lokali mieszkalnych i jednolokalowych domów mieszkalnych płatnej jednorazowo przed zawarciem umowy przenoszącej własność lub płatnej w ratach rocznych przez okres do 10 lat.
- Z powyższych ustaleń wynika, że zbywanie nieruchomości innych, niż lokale mieszkalne i jednolokalowe budynki mieszkalne, mogło następować wyłącznie za zgodą Rady Gminy.
- 4) Na podstawie przedłożonego przez pana Piotra Wulczyńskiego – inspektora w Wydziale Rolnictwa, Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami rejestru sprzedaży nieruchomości ustalono, że w 2016 roku sfinalizowano 67 operacji sprzedaży nieruchomości. Operacje te dotyczyły sprzedaży:
- lokali mieszkalnych	- 1 operacja;
- działek zabudowanych, położonych na terenie ROD „Zacisze” w Charzykowach	- 39 operacji;
- nieruchomości niezabudowanych, przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe	- 22 operacje;
- nieruchomości niezabudowanych stanowiących użytki rolne	- 4 operacje;
- nieruchomości niezabudowanej stanowiącej nieużytek	- 1 operacja.
- Szczegółową kontrolę sprzedaży nieruchomości przeprowadzono na podstawie próby obejmującej 13 operacji sprzedaży. Dane charakteryzujące próbę kontrolną przedstawiono w tabeli:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba operacji objętych kontrolą	Charakterystyka próby kontrolnej – numery działek, lokali, budynków, położenie	
			Sprzedaż w drodze bezprzetargowej	Sprzedaż w trybie przetargowym
1	2	3	4	5
1.	Sprzedaż lokali mieszkalnych	1	lokal nr 1 w bud. nr 16 przy ul. Ustronnej w Lichnowach	-
2.	Sprzedaż działek zabudowanych na terenie ROD „Zacisze” w Charzykowach	4	-	działki nr: 251/36; 296/49; 296/71; 296/83
3.	Sprzedaż nieruchomości niezabudowanych, pod budownictwo mieszkaniowe	5	-	- dz. nr 477 – Chojniczki; - dz. nr 314/8 – Nowa Cerkiew; - dz. nr 315/3 – Nowa Cerkiew; - dz. nr 315/5 – Nowa Cerkiew; - dz. nr 154/31 i 154/36 – Nowa Cerkiew;
4.	Sprzedaż nieruchomości niezabudowanych stanowiących użytki rolne	2	-	- dz. nr 313/3 (grunty orne) – Lichnowy; - dz. nr 47 (łąki i nieużytki) – Pawłowo;
5.	Sprzedaż nieruchomości niezabudowanej stanowiącej nieużytek	1	-	- dz. nr 387/2 – Ogorzeliny.
Razem:		13	x	x

Szczegółowe ustalenia kontroli w zakresie dochodów klasyfikowanych w § 077 przedstawiono w dalszych punktach tej części protokołu, z podziałem na sprzedaż w drodze bezprzetargowej oraz sprzedaż w trybie przetargowym.

3.3.1.1. Sprzedaż nieruchomości w drodze bezprzetargowej

- 1) Na podstawie prowadzonego w Wydziale Rolnictwa, Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami rejestru sprzedaży nieruchomości oraz w oparciu o ustne informacje pana Piotra Wulczyńskiego – inspektora ds. gospodarki nieruchomościami ustalono, że w 2016 roku w drodze bezprzetargowej zbyto jedną nieruchomość, tj. lokal mieszkalny nr 1 w budynku nr 16 przy ul. Ustronnej w Lichnowach. Sprzedaż tego lokalu objęto kontrolą.
- 2) Z przedłożonych do kontroli dokumentów wynikało, że:
 - czynności zmierzające do sprzedaży ww. lokalu mieszkalnego podjęto po otrzymaniu w dniu 14.10.2015 roku wniosku najemcy lokalu o jego zakup;
 - operat szacunkowy nieruchomości sporządzono w dniu 27.11.2015r.;
 - w dniu 9.12.2015 roku podano do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży – podana w wykazie cena nieruchomości była równa jej wartości;
 - w dniu 20.01.2016 roku z najemcą lokalu spisano „Protokół rokowań”, zawierający takie dane, jak: wartość lokalu wraz z pomieszczeniami przynależnymi oraz udziałem w prawie własności gruntu i częściach wspólnych budynku; ustaloną na podstawie operatu szacunkowego cenę sprzedaży, pomniejszoną o 50% bonifikatę; wysokości rat ceny sprzedaży oraz terminy ich zapłaty; zapis o ustanowieniu hipoteki umownej w celu zabezpieczenia niespłaconej ceny;
 - w dniu 27.04.2016 roku wójt gminy wydał zarządzenie Nr 75/2016 w sprawie sprzedaży lokalu mieszkalnego w miejscowości Lichnowy. W zarządzeniu powołano

się na uchwałę Nr VI/31/11 Rady Gminy z dnia 18 lutego 2011r. w sprawie ustalenia zasad zbywania mieszkań w budynkach komunalnych (...) oraz na protokół rokowań z dnia 20.01.2016r.

W § 1 zarządzenia zawarto zapis o treści – cyt.: „Sprzedać na rzecz dotychczasowego najemcy lokal mieszkalny w miejscowości Lichnowy przy ul. Ustronnej 16/1”. Kolejne dwa paragrafy zarządzenia określały wykonawcę zarządzenia oraz dzień wejścia zarządzenia w życie;

- notarialną umowę sprzedaży zawarto w dniu 12.05.2016r.

- 3) W trakcie kontroli ustalono, że podanie do publicznej wiadomości wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży i późniejsza sprzedaż lokalu mieszkalnego nie zostały poprzedzone zarządzeniem wójta gminy o przeznaczeniu ww. lokalu do sprzedaży.

Z ustnych wyjaśnień prowadzącego tę sprawę pana Piotra Wulczyńskiego – inspektora ds. gospodarki nieruchomościami wynikało, że podstawę podjęcia działań zmierzających do zbycia lokalu mieszkalnego na rzecz dotychczasowego najemcy stanowiła uchwała Nr VI/31/11 Rady Gminy z dnia 18 lutego 2011r. w sprawie ustalenia zasad zbywania mieszkań w budynkach komunalnych oraz komunalnych domów mieszkalnych położonych na terenie Gminy Chojnice.

3.3.1.2. Sprzedaż nieruchomości w trybie przetargowym

- 1) Kontrolę sprzedaży nieruchomości w trybie przetargowym przeprowadzono w oparciu o próbę 12 sprzedaży, scharakteryzowaną w kolumnie „5. Sprzedaż w trybie przetargowym” tabeli zawartej w punkcie „3.3.1. Dochody ze sprzedaży majątku”.

Próba kontrolna obejmowała sprzedaż:

- 4 działek położonych na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – na terenie działek ogródkowych ROD „Zacisze” w Charzykowach;
- 5 nieruchomości niezabudowanych w Nowej Cerkwi (4 nieruchomości) i Chojniczках (1 nieruchomość), przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe;
- niezabudowanych działek w Lichnowach (działka nr 313/2) i Pawłowie (dz. nr 47), stanowiących użytki rolne;
- stanowiącej nieużytek niezabudowanej działki nr 387/2 w Ogorzelinach, położonej poza granicami obszaru możliwego docelowego zainwestowania.

- 2) Zgodę na sprzedaż w trybie przetargowym działek w Charzykowach Rada Gminy wyraziła w uchwale Nr X/185/2015 z dnia 29 grudnia 2015r. w sprawie sprzedaży przetargowej działek położonych w miejscowości Charzykowy.

Z podanych do publicznej wiadomości w dniach 24.05.2016 roku (dot. działek nr 296/49 i 296/71) oraz 26.10.2016 roku (dot. działek nr 251/36 i 296/83) ogłoszeń o przetargach

wynikało, że były to pisemne przetargi ograniczone – ograniczone do działkowców, członków Stowarzyszenia ROD „Zacisze” w Charzykowach. Sprzedaży podlegały same działki, tj. bez poniesionych na nich nakładów. Podane w ogłoszeniach ceny wywoławcze były równe wartościom działek, wynikającym z aktualnych operatów szacunkowych.

Ustalono, że nabywcy działek złożyli terminowo wymagane pisemne oferty przetargowe zawierające oferowane ceny oraz wymagane oświadczenia.

Spisane w dniach 1.07. i 5.12.2016 roku protokoły z przetargów zawierały wymagane elementy. Nabywcy działek uregulowali ceny sprzedaży przed zawarciem umów sprzedaży.

3) Sprzedaży 5 nieruchomości niezabudowanych w Chojniczkach i Nowej Cerkwi dokonano w oparciu o uchwały Rady Gminy z 2005 i 2015 roku, wyrażające zgodę na sprzedaż nieruchomości w drodze ustnych przetargów nieograniczonych. Podane w wykazach nieruchomości i ogłoszeniach o przetargach ceny nieruchomości oparto na aktualnych operatach szacunkowych nieruchomości.

- W trakcie kontroli stwierdzono, że w ogłoszeniach o kolejnych przetargach, tj. w ogłoszeniu z dnia 12.07.2016 roku o III przetargu na sprzedaż 4 nieruchomości w Nowej Cerkwi (działki nr 154/31 i 154/36; 314/8; 315/3; 315/5), w ogłoszeniu z dnia 26.08.2016 roku o IV przetargu na sprzedaż działki nr 314/8 w Nowej Cerkwi oraz w ogłoszeniu z dnia 29.04.2016 roku o V przetargu na sprzedaż działki nr 447 w Chojniczkach, nie zawarto informacji o terminach przeprowadzenia poprzednich przetargów. Powyższe było niezgodne z art. 38 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

W myśl przywołanego przepisu w ogłoszeniu o przetargu podaje się informacje zamieszczone w wykazie nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży oraz czas, miejsce i warunki przetargu, a w razie ogłoszenia kolejnego przetargu lub rokowań, również terminy przeprowadzenia poprzednich przetargów.

- Nabywcy nieruchomości uregulowali należności kontrolowanej jednostki przed zawarciem notarialnych umów sprzedaży.
- 4) Zgodę na sprzedaż działek nr 313/2 w Lichnowach i nr 47 w Pawłowie organ stanowiący gminy wyraził uchwałami Nr VII/106/2015 z dnia 28 sierpnia 2015r. i Nr VIII/140/2015 z dnia 16 października 2015r.

Nabywców nieruchomości wyłoniono w ustnych przetargach nieograniczonych ogłoszonych odpowiednio w dniach 25.11.2015r. i 12.02.2016r. oraz rozstrzygniętych w dniach 7.01.2016r. i 22.03.2016r.

Kontrola sprzedaży nie wykazała nieprawidłowości. Ceny sprzedaży zostały uregulowane przed zawarciem umów sprzedaży.

- 5) Sprzedaży działki nr 387/2 o pow. 0,2003 ha w Ogorzelinach dokonano w dniu 13.04.2016 roku w wyniku rozstrzygnięcia II ustnego przetargu nieograniczonego zorganizowanego w dniu 25.03.2016r. Zgoda na sprzedaż działki wyrażona została w uchwale Nr VII/128/2015 Rady Gminy z dnia 28 sierpnia 2015r. w sprawie sprzedaży przetargowej działki położonej w miejscowości Ogorzeliny.

Kontrola nie wykazała nieprawidłowości przy sprzedaży ww. nieruchomości. Nabywca uregulował cenę sprzedaży przed zawarciem umowy sprzedaży.

3.3.1.3. Należności z tytułu dochodów ze sprzedaży nieruchomości

- 1) W sporządzonym za 2016 rok sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego kontrolowana jednostka wykazała 27.026,12 zł należności (w tym 26.869,87 zł zaległości) w dochodach budżetowych klasyfikowanych w § 077 – „Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości”.

- 2) Na podstawie szczegółowej ewidencji rozrachunkowej, prowadzonej odrębnie na kartach kontowych, jak też w oparciu o przedłożone do kontroli wyliczenia pani Iwony Lewandowskiej – inspektor w Wydziale Finansowym ustalono, że wykazana w wymienionych powyżej podziałkach klasyfikacji dochodów suma należności dotyczyła 3 nabywców lokali mieszkalnych i obejmowała niezapłacone do końca 2016 roku raty cen sprzedaży tych lokali (21.012,80 zł), jak też naliczone lecz nieuregulowane oprocentowanie rat według stopy redyskonta weksli stosowanej przez Narodowy Bank Polski (6.013,32 zł).

Stwierdzono brak podstaw do ujmowania w § 077 – „Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości” dochodów oraz należności nie dotyczących tego źródła. Wpływy z oprocentowania rat należało ewidencjonować w § 092 – „Pozostałe odsetki”.

3.3.2. Dochody z tytułu najmu lokali mieszkalnych

- 1) W 2016 roku w kontrolowanej gminie obowiązywał „Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Chojnice w latach 2015-2020”, przyjęty uchwałą Nr VII/123/2015 Rady Gminy z dnia 28 sierpnia 2015r. w sprawie uchwalenia „Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem...”. Uchwałę z załączonym Programem ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dnia 23 września 2015r., pod poz. 2925.

Z ww. Programu wynikało m.in., że w skład mieszkaniowego zasobu gminy wchodziły 102 lokale, w tym 13 lokali socjalnych.

W części V („Sposób i zasady zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład zasobu mieszkaniowego gminy”) *Programu* zapisano, że gmina samodzielnie zajmuje się administrowaniem własnymi budynkami komunalnymi.

- 2) Zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasady i kryteria wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, określała uchwała Nr III/14/2002 Rady Gminy z dnia 9 grudnia 2002r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Zasad wynajmowania lokali mieszkalnych...”. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego Nr 20 z dnia 6 lutego 2003r., pod poz. 195.
- 3) W 2016 roku obowiązywały stawki bazowe czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego oraz czynniki obniżające te stawki określone zarządzeniami wójta gminy:
 - Nr 119/2012 z dnia 9 października 2012r. w sprawie określenia stawki bazowej czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego oraz czynników obniżających stawkę bazową ze względu na wyposażenie techniczne lokalu – zarządzenie to, określające stawkę bazową w wysokości 4,20 zł/m² obowiązywało do dnia 31.01.2016r.
 - Nr 122/2015 z dnia 1 października 2015r. w sprawie określenia stawki bazowej (...) – zarządzenie to, określające stawkę bazową w wysokości 5,25 zł/m² obowiązuje od dnia 1.02.2016r.
- 4) W 2016 roku z najmu lokali mieszkalnych uzyskano wpływy na sumę 177.528,18 zł. Analizując szczegółową ewidencję księgową prowadzoną na imiennych kartach kontowych ustalono, że na dzień 31.12.2016 roku na 53 kartach kontowych występowały salda należności urzędu gminy na sumę 222.229,45 zł. Zaległości w kwotach przekraczających 1.000,00 zł posiadało 32 najemców – ich zaległości na sumę 216.490,61 zł stanowiły 97% wszystkich zaległości w dochodach z najmu lokali mieszkalnych.

Największe zaległości w opłacaniu czynszu najmu, w wysokościach powyżej kwoty 10.000,00 zł, posiadali najemcy, do rozliczenia których prowadzono karty o następujących numerach (indeksach):

- 91/2016; 154/2016	- 22.316,95 zł;
- 96/2016	- 20.247,07 zł;
- 115/2016; 157/2016	- 16.351,55 zł;
- 133/2016; 165/2016	- 14.674,02 zł;
- 22/2016	- 14.663,16 zł;
- 127/2016	- 12.112,53 zł;
- 102/2016	- 11.685,88 zł;
- 97/2016	- 11.207,01 zł.

Zaległości tych 8 najemców, na sumę 123.258,17 zł stanowiły 55% wszystkich zaległości w dochodach z najmu lokali mieszkalnych.

Ustalenia w zakresie windykacji należności z tytułu czynszu mieszkaniowego przedstawiono w dalszej części niniejszego protokołu („3.3.6. Windykacja dochodów z majątku”).

- 5) Sprawy związane z wynajmowaniem lokali mieszkalnych prowadził w kontrolowanym urzędzie gminy pan Zdzisław Ziemiński – inspektor w Wydziale Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej.

Wyżej wymieniony poinformował ustnie kontrolującego, że w 2016 roku zawarto 5 umów najmu lokali mieszkalnych. Okazane do kontroli umowy bez numerów dotyczyły wynajmu lokali mieszkalnych położonych w budynkach: nr 3 w Cołdankach (umowy z dnia 29.04.; 1.09.; i 16.09.2016r.); nr 3 przy ul. Ogorzelińskiej w Lichnowach (umowa z dnia 30.06.2016r.) oraz nr 1 przy ul. Kasztanowej w Krojantach (umowa z dnia 1.09.2016r.).

Ustalono, że określone w umowach kwoty miesięcznych czynszów najmu wyliczono zgodnie z obowiązującymi w gminie uregulowaniami w tym zakresie.

3.3.3. Dochody z dzierżawy i wynajmu lokali użytkowych

- 1) W 2016 roku zrealizowano 879.276,47 zł dochodów budżetowych klasyfikowanych w § 075 – „Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych...”. Dochody te wykonano w następujących rozdziałach budżetu:

- 01010 – „Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi”	-	134.340,60 zł;
- 01095 – „Pozostała działalność”	-	14.822,15 zł;
- 70005 – „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”	-	533.870,82 zł;
- 75023 – „Urzędy gmin...”	-	36.758,20 zł;
- 80101 – „Szkoly podstawowe”	-	159.484,70 zł;
	Razem: -	879.276,47 zł.

Kontrolowany urząd gminy wykonał dochody realizowane w 4 pierwszych rozdziałach powyższego zestawienia, na sumę 719.791,77 zł. Dochody te poddano kontroli.

- 2) Zaewidencjonowane w rozdziale 01010 wpływy w wysokości 134.340,60 zł pochodziły z przelewów Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Chojnicach (jednoosobowej spółki gminy) tytułem czynszu za dzierżawę stanowiących własność gminy sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków (134.193,00 zł) oraz sieci wodociągowej do galerii handlowej w Pawłótku (147,60 zł).
- Na ostatni dzień 2016 roku należności kontrolowanej jednostki od ww. spółki wynosiły 1.845,00 zł – kwotę tę przypisano pod datą 30.12.2016 roku na podstawie faktury

określającej termin zapłaty do dnia 10.01.2017r. Należność została uregulowana terminowo.

- Pan Zdzisław Ziemiński – inspektor w Wydziale Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej poinformował ustnie kontrolującego, że w 2016 roku gmina zawarła z ww. spółką 5 umów dzierżawy. Na podstawie okazanych umów dzierżawy ustalono, że zawarto je na okresy 3-letnie, do 2019 roku. Określone w umowach wysokości czynszu dzierżawnego wynosiły od 100,00 zł do 2.000,00 zł miesięcznie.

- 3) Wykonane w § 075 w rozdziale 01095 dochody w wysokości 14.822,15 zł pochodziły z dzierżawy obwodów łowieckich na podstawie ustawy z dnia 13 października 1995r. – Prawo łowieckie (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 1295).

Z prowadzonej odrębnie na kartach kontowych szczegółowej ewidencji rozrachunkowej wynikało, że wpływy podchodziły z przelewów trzech nadleśnictw i dwóch starostw powiatowych. Na ostatni dzień 2016 roku karty kontowe nie wykazywały sald należności urzędu gminy – wszystkie przypisane należności zostały uregulowane.

- 4) Ze sporządzonego za 2016 rok sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wynikało, że dochody gminy z najmu i dzierżawy w rozdziale 70005 – „Gospodarka gruntami i nieruchomościami” wyniosły 533.870,82 zł.

Na podstawie wydruku „Obroty na klasyfikacjach dochodów” w zakresie dochodów klasyfikowanych w § 075 w rozdziale 70005 ustalono, że kwota dochodów wykazanych w ww. sprawozdaniu stanowiła sumę wpływów na rachunek bankowy jednostki (ujętych w pozycji „wpłaty”), w wysokości 643.479,82 zł, pomniejszoną o VAT, zaewidencjonowany w pozycji „zwroty” (109.609,00 zł).

W tabeli poniżej przedstawiono wykonanie dochodów netto wyliczone na podstawie przywołanej ewidencji syntetycznej (w zł):

Lp.	Konto	Wpływy brutto	VAT	Dochody netto
1	2	3	4	5
1.	70005-0750-0001B – dzierżawa gruntów	260.711,02	19.828,00	240.883,02
2.	70005-0750-0002B – czynsze za lokale	318.215,44	78.212,00	240.003,44
3.	70005-0750-0003B – czynsz przychodnia ul. Kościarska	61.625,36	11.569,00	50.056,36
4.	70005-0750-0004B – czynsze świetlice	2.928,00	-	2.928,00
	Razem:	643.479,82	109.609,00	533.870,82

- Szczegółową ewidencję rozrachunkową dochodów z najmu i dzierżawy prowadzono odrębnie na kartach kontowych i w dzienniku obrotów.

Wynikające z okazanej ewidencji dane o zrealizowanych wpływach (wpłaty minus zwroty), jak też dane o saldach należności na koniec 2016 roku przedstawiono w tabeli poniżej, z podziałem na rodzaje wpływów (według opisów na tezkach):

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonane dochody (zł)	Należności na dzień 31.12.2016r. (zł)	Uwagi dotyczące należności
1	2	3	4	5
1.	Lokale komunalne (przejęte od GZGK 1.07.2006)	177.528,18	222.229,45	należności od 53 najemców
2.	Lokale użytkowe (przejęte od GZGK 1.07.2006)	59.815,18	0	-
3.	Lokale użytkowe („Lokale stare”)	80.872,08	43.184,72	należności od 4 najemców
4.	Lokale użytkowe („Przychodnia”)	61.625,36	33.429,79	należności od 2 najemców
5.	Świetlice wiejskie – GOK w Chojnicach	2.928,00	0	-
6.	Dzierżawy – działki letniskowe w Charzykowach	7.745,05	510,21	należności od 2 dzierżawców
7.	Dzierżawy – „Zacisze” Charzykowy	67.220,27	50,00	należności od 1 dzierżawcy
8.	Dzierżawy – pozostałe grunty	179.700,70	68.984,27	należności od 8 dzierżawców
9.	Dzierżawy – „Szarża pod Krojantami”	6.045,00	0	-
	Razem:	643.479,82	368.388,44	należności od 70 najemców i dzierżawców

- Kontrolując szczegółową ewidencję rozrachunkową ustalono, że na dzień 31.12.2016 roku największe zaległości w opłacaniu czynszu dzierżawnego i czynszu najmu lokali użytkowych, w wysokościach powyżej kwoty 10.000,00 zł, występowały na kontach oznaczonych następującymi numerami (indeksami):
 - lokale użytkowe – „Przychodnia”: 2/2016 (16.717,33 zł);
 - lokale użytkowe – „Lokale stare”: 1/2016 (22.798,73 zł); 3/2016 (11.880,20 zł);
 - dzierżawy – „Pozostałe grunty”: 221/7 i 221/133 (35.515,10 zł).

Należności tych 4 najemców i dzierżawców, na sumę 86.911,36 zł, stanowiły 24% wszystkich należności w dochodach z dzierżawy i najmu lokali użytkowych.

Ustalenia w zakresie windykacji tych należności przedstawiono w dalszej części niniejszego protokołu kontroli („3.3.6. Windykacja dochodów z majątku”).

- Ze sporządzonego przez panią Renatę Podolską – podinspektor ds. gospodarki nieruchomościami wykazu nieruchomości wydzierżawionych w 2016 roku wynikało, że w roku tym zawarto 6 umów dzierżawy gruntów. Czterema umowami wydzierżawiono na 15 lat zabudowane budynkami mieszkalnymi działki nr 633, 668, 739 i 793 w Charzykowach, kolejna umowa dotyczyła wydzierżawienia części działki nr 1010/4 w m. Swornegacie na okres od dnia 22.06. do dnia 31.12.2016r., ostatnią umową wydzierżawiono na czas nieoznaczony część (2,7981 ha) działki nr 32/2 w Nowym Dworze na cele rolne.

Ustalono, że dzierżawców ww. gruntów w Charzykowach i Nowym Dworze wyłoniono w ustnych przetargach nieograniczonych. Zgodę na wydzierżawienie gruntów na okresy dłuższe niż 3 lata wyraziła Rada Gminy w stosownych uchwałach. Z przedstawionych do kontroli dokumentów wynikało, że wydzierżawione grunty w Charzykowach były

zabudowane budynkami mieszkalnymi wybudowanymi przez dzierżawców a właściciele tych budynków byli jedynymi uczestnikami przetargów.

Dzierżawa części (400 m²) działki nr 1010/4 w Swornegaciach na kilkumiesięczny okres 2016 roku nastąpiła w trybie ustnego przetargu ograniczonego. Z podanego do publicznej wiadomości w dniu 4.04.2016 roku wykazu nieruchomości przeznaczonych do wydzierżawienia oraz z upublicznionego w dniu 20.05.2016 roku ogłoszenia o przetargu wynikało, że ww. teren miał być wydzierżawiony „na prowadzenie punktu związanego z działalnością handlowo-gastronomiczną dla podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Sołectwa Swornegacie tylko w trakcie trwania organizowanych imprez kulturalno-sportowych odbywających się w miejscowym amfiteatrze”.

- Ustalono, że część wpływów z dzierżawy gruntów, tj. 6.045,00 zł brutto, pochodziła z wpłat dokonanych w dniu 4.09.2016 roku przez 44 osoby fizyczne i prawne, z którymi w dniu tym zawarto „umowy dzierżawy gruntu położonego w Krojantach na działce 61/1 na cele handlowe w dniu 4 września 2016r.” Umowami tymi gmina wydzierżawiała powierzchnie od 1 m² do 28 m², czynsz dzierżawny wyliczano według stawki 15,00 zł brutto za 1 m².

Zwrócono uwagę, że przywołana w umowach działka nr 61/1 nie istniała w trakcie zawierania umów – zatwierdzenie podziału tej działki na 4 inne działki nastąpiło w styczniu 2016r. W umowach należało przywoływać działkę nr 61/7, stanowiącą własność osoby fizycznej, wydzierżawioną dla Fundacji „Szarża Pod Krojantami” z siedzibą w Krojantach. Uprawnienia z zakresu zagospodarowania terenu przeznaczonego na działalność handlową oraz pobierania opłat z tego tytułu wymieniona powyżej Fundacja scedowała na rzecz kontrolowanej gminy w dniu 12.08.2016r.

- Ustalenia odnoszące się do zrealizowanych w 2016 roku wpływów z najmu lokali mieszkalnych przedstawiono poprzednim punkcie niniejszego protokołu („3.3.2. Dochody z tytułu najmu lokali mieszkalnych”).
- 5) Wykonane w rozdziale 75023 – „Urzędy gmin (...)” dochody na sumę 36.523,00 zł pochodziły z czynszu najmu pomieszczeń biurowych w budynku administracyjnym urzędu gminy dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach, Gminnego Zespołu Oświaty w Chojnicach oraz dla Gminnego Ośrodka Kultury w Chojnicach. Na ostatni dzień 2016 roku jednostki te nie posiadały zaległości w opłacaniu czynszu.

3.3.4. Dochody z tytułu opłat za zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości

- 1) Ze sporządzonego z 2016 rok sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego wynikało, że w kontrolowanym roku

gmina zrealizowała 45.330,26 zł dochodów klasyfikowanych w § 047 – „Wpływy z opłat za trwałe zarząd, użytkowanie i służebności”. Dochody te wykonano w całości w rozdziale 70005 – „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”.

W tym samym sprawozdaniu kontrolowana jednostka nie wykazała żadnych dochodów klasyfikowanych w § 055 – „Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości”.

- 2) W trakcie kontroli stwierdzono, że zaewidencjonowane w § 047 wpływy na sumę 45.330,26 zł nie pochodziły z opłat za zarząd, za użytkownie, ani też z tytułu służebności – w całości były to wpływy z opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości.

Stwierdzono, że planując oraz ewidencjonując wpływy z opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości nie uwzględniono obowiązujących od dnia 1.01.2016 roku zmian w klasyfikacji budżetowej dochodów, wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 24 czerwca 2015r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2015r., poz. 931).

O nieprawidłowym klasyfikowaniu wpływów z opłat z tytułu użytkowania wieczystego kontrolujący poinformował księgowość urzędu gminy w trakcie kontroli. Następstwem powyższego było podjęcie przez kontrolowaną jednostkę działań (zmiana planu dochodów, przeniesienie dochodów pomiędzy § 047 i § 055 w ewidencji księgowej) mających na celu wyeliminowanie analogicznych nieprawidłowości w roku budżetowym 2017.

- 3) Szczegółową ewidencję księgową wpływów z opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości prowadzono na kartach kontowych. W 2016 roku ewidencja ta obejmowała 51 kart.
- Bieżącego przypisu należności dokonano na 45 kartach. Podstawę dokonania przypisów należności stanowił „Wykaz użytkowników wieczystych na terenie Gminy Chojnice na 2016r.”, sporządzony w lutym 2016 roku w Wydziale Rolnictwa, Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami. Tabelaryczny wykaz użytkowników wieczystych określał kwoty opłat przypadających do zapłaty w 2016 roku.

Wyżej wymieniony Wydział przekazał też do księgowości urzędu gminy informacje o zmianach wpływających na zmniejszenie przypisu wskutek sprzedaży prawa użytkowania wieczystego lub przekształcenia tego prawa w prawo własności.

W trakcie kontroli ustalono, że w 2016 roku nie wystąpiły operacje oddawania nieruchomości gminy w użytkowanie wieczyste.

- Sześć kont bez przypisu należności za rok 2016 prowadzono do rozliczenia zaległości i nadpłat z lat wcześniejszych od byłych użytkowników wieczystych nieruchomości gminy.

- 4) Na podstawie kart kontowych i dziennika obrotów ustalono, że w 2016 roku przypisano należności na sumę 69.904,88 zł oraz odpisano należności na sumę 920,26 zł. Zrealizowane wpływy w wysokości 45.352,26 zł stanowiły różnicę pomiędzy wpłaconymi opłatami (46.263,37 zł) a dokonanymi zwrotami (911,11 zł).
- 5) Na ostatni dzień 2016 roku na 3 kartach kontowych występowały nadpłaty na sumę 523,00 zł. Największa nadpłata (508,53 zł), występująca na karcie kontowej nr 221/110, powstała w 2015 roku po wpłacie przez użytkownika wieczystego przypisanej opłaty rocznej oraz późniejszym zaksięgowaniu odpisu należności w związku ze sprzedażą udziałów w prawie użytkowania wieczystego w kwietniu 2015r.
- 6) Na występujące na koniec 2016 roku saldo należności kontrolowanej jednostki z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości (261.285,98 zł) składały się zaległości 11 użytkowników wieczystych, przy czym zaległości dwóch z nich nie przekraczały kwoty 30,00 zł.

Największe zaległości, przekraczające kwotę 10.000,00 zł, występowały na kartach kontowych prowadzonych do rozliczenia niżej wymienionych użytkowników wieczystych (w nawiasach podano numery kart kontowych):

- FASTHOUSE w Gdańsku (115/2013)	- 125.406,28 zł;
- LAMAK w Krakowie (221/53)	- 81.597,62 zł;
- NKH w Chojnicach (114/2013)	- 16.496,57 zł;
- Zakład Budowy Naczep w Niezychowicach (221/21)	- 12.265,00 zł;
- EUVEN w Gdyni (221/109)	- 11.490,24 zł.

Zaległości tych 5 dłużników, na sumę 247.255,71 zł, stanowiły 95% wszystkich zaległości w analizowanych dochodach.

Ustalenia w zakresie windykacji należności od ww. dłużników przedstawiono w dalszej części niniejszego protokołu („3.3.6. Windykacja dochodów z majątku”).

3.3.5. Dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności

- 1) Ze szczegółowej ewidencji dochodów klasyfikowanych w § 076 – „Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności” wynikało, że w 2016 roku dochody z tego źródła wyniosły 27.969,00 zł. Wykonano je w rozdziale 70005 – „Gospodarka gruntami i nieruchomościami.

W trakcie kontroli stwierdzono, że rzeczywiste wpływy z ww. źródła były niższe o 1.131,80 zł od zaewidencjonowanych w tych podziałkach klasyfikacji dochodów i wyniosły 26.837,20 zł. Kontrolowane dochody zawyżono wskutek ujęcia do § 076 wpływów uregulowanych jako „redyskonto weksli”, tzn. kwot wynikających

z oprocentowania należności rozłożonych na raty. Dochody te należało ewidencjonować w § 092 – „Pozostałe odsetki”.

Należy dodać, że nieprawidłowości polegające na nieprawidłowym klasyfikowaniu wpływów z oprocentowania rat i zawyżaniu dochodów z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności stwierdzono również w trakcie poprzedniej kompleksowej kontroli gminy. Ustalenia w tym zakresie przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 21.02.2014r.

2) Szczegółową ewidencję rozrachunkową dotyczącą dochodów z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności prowadzono odrębnie na kartach kontowych. W 2016 roku ewidencja ta obejmowała 3 karty kontowe.

- Bieżący przypis należności, na sumę 8.331,00 zł, zaksięgowano na 2 kartach kontowych (221/7 i 221/8) prowadzonych do konta 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych”.

Na pierwszej z ww. kart przypisano kwotę 6.401,00 zł, wynikającą z decyzji nr 1/2016 (sprawa RŚIGN.6826.1.1.2016) wójta gminy z dnia 20.04.2016r., na drugiej karcie kontowej przypisano należność w kwocie 1.930,00 zł, jako przypadającą do zapłaty w 2016 roku I ratę opłaty w wysokości 38.600,00 zł, określonej decyzją administracyjną nr 2/2016 (sprawa RŚIGN.6826.2.1.2016) wójta gminy z dnia 6.06.2016r.

- W 2016 roku nie zaksięgowano bieżącego przypisu należności na trzeciej karcie kontowej (nr 6/2008), na której pod datą 29.03.2016 roku zaewidencjonowano wpłatę bieżącej należności w kwocie 18.506,20 zł.

Ustalono, że wynikającą z decyzji administracyjnej nr 41/08 (sprawa RŚiGN.72241-41/08) wójta gminy z dnia 9.11.2009 roku i rozłożoną na 10 rat rocznych opłatę z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości w prawo własności w wysokości 185.062,00 zł przypisano w całości w 2009 roku.

Przypisanie na koncie 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych” należności, których termin zapłaty przypadał po roku budżetowym (roku wydania decyzji) było niezgodne z zasadami funkcjonowania tego konta. Należności przypadające do zapłaty w latach 2010-2018 należało zaksięgować na przeznaczonym do tego koncie 226 – „Długoterminowe należności budżetowe”. Na początku każdego roku budżetowego na konto 221 należało przenosić należności podlegające zapłacie w danym roku.

- Analiza obrotów na koncie 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych” w zakresie dochodów klasyfikowanych w § 076 wykazała, że w 2016 roku na stronie Wn tego konta zaksięgowano należności na sumę 27.969,00 zł, obejmującą:
 - należność w wysokości 18.508,20 zł, zaksięgowaną pod datą 31.01.2016 roku (księgowanie Wn 226/Ma 840 i Wn 221/Ma 720) – wcześniej wykazano, że w ewidencji analitycznej, tj. na karcie kontowej, należność ta widniała od 2009r.;

- należności na sumę 8.331,00 zł, zaksięgowane na podstawie przywołanych powyżej dwóch decyzji administracyjnych wójta gminy z 2016 roku w sprawie określenia wysokości opłaty za przekształcenie prawa;
 - niepodlegające zaliczeniu do dochodów klasyfikowanych w § 076 – „Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego...” należności na sumę 1.131,80 zł z tytułu oprocentowania opłaty rozłożonej na raty.
- 3) Ustalono, że na koniec 2016 roku kontrolowana jednostka nie posiadała żadnych należności wymagalnych z tytułu opłat za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.
- 4) Kontrolę przestrzegania ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (tekst jednolity: Dz. U. z 2012r., poz. 83), przeprowadzono na podstawie dokumentacji związanej z wydaniem przywołanych powyżej dwóch decyzji administracyjnych wójta gminy z 2016r., tj. decyzji nr 1/2016 z dnia 20.04.2016r. i decyzji nr 2/2016 z dnia 6.06.2016r.
Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

3.3.6. Windykacja dochodów z majątku

- 1) W trakcie kontroli ustalono, że kontrolowana jednostka na bieżąco wysyłała dłużnikom wezwania do zapłaty zaległości.
- 2) Kontrolę windykacji należności przeprowadzono na przykładzie:
- 5 dłużników posiadających na koniec 2016 roku największe zaległości w opłacie za użytkowanie wieczyste nieruchomości – zaległości na sumę 247.255,71 zł, stanowiące 95% wszystkich zaległości z tytułu tej opłaty;
 - 8 dłużników posiadających na koniec 2016 roku największe zaległości w czynszu najmu lokali mieszkalnych – zaległości na sumę 123.258,17 zł, stanowiące 55% wszystkich zaległości w dochodach z najmu tych lokali;
 - 4 dłużników posiadających na koniec 2016 roku największe zaległości w czynszu dzierżawnym i czynszu najmu lokali użytkowych – zaległości na sumę 86.911,36 zł, stanowiące 24% wszystkich zaległości w dochodach z dzierżawy i najmu lokali użytkowych.

Ustalenia dokonane na podstawie przedłożonych dokumentów i wydruków przedstawiono w tabeli:

Lp.	Indeks konta	Zaległości na dzień 31.12.2016r. (w zł)	Okres powstania zaległości rok/lata	Działania kontrolowanej jednostki w stosunku do dłużników
1	2	3	4	5
Opłata za użytkowanie wieczyste nieruchomości				
1.	115/2013	125.406,28	2013-2016	W każdym roku wystawiono wezwanie do zapłaty. Złożono pozwy do sądu o zapłatę. Sąd wydał nakazy zapłaty w postępowaniu upominawczym. We wrześniu 2014r. sąd wydał wyrok zasądający zapłatę 31.351,57 zł za 2013r.
2.	221/53	81.597,62	2010-2012	Przesłano wezwania do zapłaty i złożono w sądzie rejonowym pozwy o zapłatę należności. W 2012 roku sąd wydał wyrok wzywający dłużnika do zapłaty zobowiązań z lat 2009-2011. W lipcu 2014 roku złożono wniosek do komornika sądowego o rozszerzenie egzekucji (o wierzytelności za rok 2012). Uzyskano nakazy zapłaty w postępowaniu upominawczym. W grudniu 2012 roku dłużnik zbył prawo użytkowania wieczystego. W dniu 20.04.2017r. wpłynęło postanowienie organu egzekucyjnego o umorzeniu postępowania egzekucyjnego wobec majątku zobowiązanego z uwagi na bezskuteczność zastosowanych środków.
3.	114/2013	16.496,57	2013-2014	Przesłano wezwania do zapłaty. W styczniu 2014 roku i w wrześniu 2015 roku złożono w sądzie pozwy o zapłatę. Uzyskano klauzule wykonalności nakazów zapłaty w postępowaniu upominawczym. W czerwcu 2014 roku dłużnik zbył prawo użytkowania wieczystego. W dniu 17.05.2016r. wpłynęło postanowienie komornika sądowego o umorzeniu postępowania egzekucyjnego (bezskuteczność egzekucji).
4.	221/21	12.265,00	2004-2005 2008-2016	Przesłano wezwania do zapłaty, złożono pozwy sądowe, uzyskano sądowe nakazy zapłaty – ostatni z września 2016 roku dotyczył wierzytelności za rok 2016.
5.	221/109	11.490,24	2010	W dniu 13.07.2015r. wpłynęło postanowienie komornika sądowego o umorzeniu prowadzonego postępowania egzekucyjnego (bezskuteczność egzekucji). W czerwcu 2016r. przesłano dłużnikowi wezwanie do zapłaty.
Najem lokali mieszkalnych				
1.	91/2016 154/2016	22.316,95	2008-2016	Dłużnikowi wysyłano wezwania do zapłaty. W 2012 roku zamieniono lokal mieszkalny na lokal o niższym standardzie. W sierpniu 2017 roku złożono pozew sądowy. Wyegzekwowano 906,05 zł należności głównej wraz z odsetkami w kwocie 213,95 zł.
2.	96/2016	20.247,07	2011-2015	Dłużnikowi wysyłano wezwania do zapłaty. Ostateczne przedsądowe wezwania do zapłaty przesłano w lipcu 2017r.
3.	115/2016 157/2016	16.351,55	2007-2016	Dłużnikowi wysyłano wezwania do zapłaty – ostateczne przedsądowe w grudniu 2016r. W lutym 2017r. wójt wyraził zgodę na rozłożenie zaległości na raty. Do listopada 2017r. na koncie zaksięgowano wpłaty na sumę 4.851,68 zł (należność główna) oraz odsetki na sumę 2.033,82 zł.
4.	133/2016 165/2016	14.674,02	2011-2016	Dłużnikowi wysyłano wezwania do zapłaty. W czerwcu 2017r. złożono pozew sądowy. We wrześniu 2017r. sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.
5.	22/2016	14.663,16	2011-2016	Dłużnikowi wysyłano wezwania do zapłaty – ostateczne przedsądowe w czerwcu 2017r.
6.	127/2016	12.112,53	2010-2016	Dłużnikowi wysyłano wezwania do zapłaty. W kwietniu 2017r. wójt wyraził zgodę na rozłożenie zaległości na raty. Do listopada 2017r. na koncie zaksięgowano wpłaty na sumę 1.641,23 zł (należność główna) oraz odsetki na sumę 446,51 zł.
7.	102/2016	11.685,88	2006-2016	Dłużnikowi wysyłano wezwania do zapłaty. W 2013 roku i w kwietniu 2017 roku złożono pozwy sądowe. Sąd wydał nakazy zapłaty w postępowaniu upominawczym. W 2017 roku na koncie zaewidencjonowano wpłaty na poczet należności głównej (793,55 zł) oraz odsetek za zwłokę (932,18 zł).
8.	97/2016	11.207,01	2007-2016	Dłużnikowi wysyłano wezwania do zapłaty. W 2013 roku i w kwietniu 2017 roku złożono pozwy sądowe. Sąd wydał nakazy zapłaty w postępowaniu upominawczym. W 2017 roku na koncie zaewidencjonowano wpłaty na poczet należności głównej (588,26 zł) oraz odsetek za zwłokę (414,82 zł).
Najem lokali użytkowych – „Przychodnia”				
1.	2/2016	16.717,33	2014-2016	Wysyłano wezwania do zapłaty. W październiku 2016 roku przekazano dokumenty radcy prawnemu w celu skierowania sprawy do egzekucji
Najem lokali użytkowych – „Lokale stare”				
1.	1/2016	22.798,73	2000-2002	W 2002 roku sąd rejonowy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. Ostatni dokument z lutego 2016 roku – komornik sądowy wezwał ZUS do dokonywania potrąceń z renty lub emerytury.
2.	3/2016	11.880,20	2016	Faktury z października i listopada 2016r. zostały zapłacone w styczniu i lutym 2017r.

Dzierżawa gruntów – „Pozostałe grunty”				
1.	221/7 221/133	35.515,10	2015-2016	W 2015 roku przesłano dłużnikowi wezwania do zapłaty należności za lata 2014-2015. Zaległości objęte wezwaniem zostały uregulowane. W 2016 roku nie odejmowano czynności – brak udokumentowania.

3.4. Inne dochody

- 1) W 2016 roku kontrolowana gmina zrealizowała także nieopisane jeszcze w niniejszym protokole dochody budżetowe klasyfikowane w paragrafach wymienionych w tabeli:

Lp.	Paragraf klasyfikacji dochodów	Dochody wykonane (zł)
1	2	3
1.	§ 035 – „Podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej”	27.616,06
2.	§ 036 – „Podatek od spadków i darowizn”	72.639,88
3.	§ 040 – „Wpływy z opłaty produktowej”	4.762,34
4.	§ 041 – „Wpływy z opłaty skarbowej”	43.780,00
5.	§ 046 – „Wpływy z opłaty eksploatacyjnej”	47.074,34
6.	§ 049 – „Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw”	1.868.142,52 (rozdział 90002)
7.	§ 050 – „Podatek od czynności cywilnoprawnych”	693.614,87
8.	§ 058 – „Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych”	2.534,04
9.	§ 069 – „Wpływy z różnych opłat”	680.117,90
10.	§ 083 – „Wpływy z usług”	157.008,74
11.	§ 091 – „Odsetki od nieterminowych wpłat podatków i opłat”	51.358,20
12.	§ 092 – „Pozostałe odsetki”	139.906,98
13.	§ 096 – „Otrzymane spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej”	2.108,02
14.	§ 097 – „Wpływy z różnych dochodów”	60.550,41
15.	§ 236 – „Dochody j.s.t. związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych...”	15.753,91
16.	§ 268 – „Rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych”	104.380,00
17.	§ 291 – „Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności (...)”	18.495,76
18.	§ 666 – „Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności (...) dotyczące dochodów majątkowych”	9.657,02

Kontroli poddano dochody klasyfikowane w: § 049 – „Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego”; § 096 – „Otrzymane spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej” oraz § 666 – „Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności (...) dotyczące dochodów majątkowych”.

- 2) W § 049 planowano i ewidencjonowano dochody z opłaty adiacenckiej, opłaty za zajęcie pasa drogowego oraz opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ustalenia w zakresie dochodów z dwóch pierwszych źródeł, ujęte w rozdziale 75618 – „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw”, przedstawiono we wcześniejszych punktach niniejszego protokołu („3.2.9. Opłata adiacencka” i „3.2.11. Opłaty za zajmowanie pasa drogowego”). Tematykę związaną z realizacją dochodów z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przedstawiono w dalszej części niniejszego protokołu („3.9. Gospodarka odpadami komunalnymi”).
- 3) Na zrealizowane w § 096 – „Otrzymane spadki, zapisy i darowizny w postaci pieniężnej” i rozdziale 90004 – „Utrzymanie zieleni w miastach i gminach” dochody w wysokości

2.108,92 zł złożyły się otrzymane w dniach 21.04.; 12.05.; 16.05. 27.05. i 2.06.2016 roku wpłaty 2 osób fizycznych (34,02 zł i 500,00 zł), Wspólnoty Mieszkaniowej „Przy Dębach” w Funce (1.074,00 zł) oraz Klubu Sportowego „Czarni Ostrowite” w Ostrowitem (500,00 zł), jako darowizny na cele określone w umowach 37/PR/2016, 38/PR/2016; 43/PR/2016 i 48/PR/2016.

- Podstawę otrzymania darowizn stanowiły umowy darowizny zawarte z ww. darczyńcami w kwietniu i maju 2016r. Z umów tych wynikało, że otrzymane środki gmina, jako obdarowany, miała wykorzystać na realizację umów (umów wymienionych powyżej), dotyczących inicjatyw lokalnych.
- Przedłożone do kontroli umowy na realizację inicjatyw lokalnych zawierały postanowienia mówiące o wspólnej realizacji zadań publicznych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 239). Gmina, jako zleceniodawca, zobowiązała się do sfinansowania określonych kosztów, wnioskodawcy (osoby fizyczne, wspólnota mieszkaniowa i klub sportowy) zobowiązały się do realizacji inicjatyw lokalnych poprzez pracę społeczną, świadczenia rzeczowe (m.in. użyczenie maszyn i narzędzi, materiały budowlane) oraz wkład finansowy.

Z umów wynikało, że darowizna ww. klubu sportowego miała być wykorzystana na zadanie pn. „Modernizacja trybun na stadionie w Ostrowitem”, darowizna ww. wspólnoty mieszkaniowej – na zadanie pn. „Rozbudowa placu zabaw w Funce”, z kolei darowizny osób fizycznych należało wykorzystać na zadanie pn. „Tablice informacyjne dla miejscowości Charzykowy” (zadanie realizowane z inicjatywy Stowarzyszenia Przyjaciół Miejscowości Charzykowy „Charzy...” w Charzykowach) oraz na zadanie pn. „Trutowisko” – zadanie realizowane z inicjatywy Koła Pszczelarzy i Grupy Inicjatywnej ze wsi Jeziorki.

- 4) Wykonane w § 666 dochody w wysokości 9.657,02 zł pochodziły z dokonanego w dniu 13.01.2016 roku zwrotu niewykorzystanej części dotacji celowej udzielonej w roku poprzednim Powiatowi Chojnickiemu tytułem pomocy finansowej na przebudowę dróg lokalnych – przebudowę drogi powiatowej Chojnice – Lichnowy – Sławęcín. Kwota ta, ujęta w rozdziale 60014 – „Drogi publiczne powiatowe”, wynikała ze złożonego rozliczenia dotacji.

B. WYDATKI BUDŻETOWE

- 1) Kontrolę wydatków przeprowadzono za rok 2016, przy czym w zakresie wydatków majątkowych kontrolą objęto również 2 lata wcześniejsze, tj. lata 2014-2015.
- 2) Ustalono, że w 2016 roku kontrolowana gmina zrealizowała wydatki budżetowe na sumę 75.133.920,83 zł. Wydatki wykonane stanowiły 92,6% wydatków planowanych (81.082.387,00 zł).

3.5. Wydatki bieżące

- 1) W kontrolowanym roku wydatki bieżące gminy wyniosły 65.380.422,62 zł i stanowiły 87% wszystkich wydatków budżetu.
- 2) Kontroli poddano zrealizowane przez urząd gminy wydatki: na wynagrodzenia osobowe pracowników; na podróże służbowe pracowników i radnych; związane z wypłatą diet radnych; tytułem odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych; na przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii; na ochronę przeciwpożarową oraz wydatki realizowane w ramach funduszu sołectkiego.

3.5.1. Wydatki z tytułu wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń

- 1) Na wynagrodzenia osobowe pracowników (§ 401 wydatków) kontrolowany urząd gminy wydatkował środki budżetowe na sumę 3.362.360,87 zł. Wydatki te poniesiono w następujących rozdziałach budżetu: 75011 – „Urzędy wojewódzkie” (80.134,00 zł); 75023 – „Urzędy gmin...” (2.832.485,40 zł); 85154 – „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” (96.968,60 zł) oraz 90004 – „Utrzymanie zieleni w miastach i gminach (352.772,87 zł). Zrealizowane wydatki na pochodne (§§ 411 i 412 wydatków) od wszystkich rodzajów wynagrodzeń wyniosły 669.708,15 zł.
- 2) W 2016 roku tematykę wynagradzania i nagradzania pracowników urzędu gminy zatrudnionych na podstawie umowy o pracę regulował *Regulamin wynagradzania pracowników Urzędu Gminy w Chojnicach zatrudnionych na podstawie umowy o pracę*, (dalej: *Regulamin wynagradzania*) wprowadzony do stosowania zarządzeniem Nr 90a/2009 Wójta Gminy z dnia 14 maja 2009r. w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania (...).
- Od dnia wydania *Regulaminu wynagradzania*, do końca okresu objętego niniejszą kontrolą był on zmieniany 6-krotnie. Zmieniano załącznik określający występujące w jednostce stanowiska pracy zajmowane na podstawie umowy o pracę, kategorie zaszeregowania, stawki dodatku funkcyjnego i wymagania kwalifikacyjne na tych stanowiskach, jak też załącznik określający miesięczne kwoty wynagrodzenia zasadniczego. Jedna zmiana *Regulaminu wynagradzania* odnosiła się do zasad przyznawania dodatku specjalnego.

- Wynikające z *Regulaminu wynagradzania* uregulowania w zakresie przyznawania dodatków specjalnych, premii oraz nagród przedstawiono w dalszej części niniejszego protokołu.
- 3) Prawidłowość stosowania przepisów regulujących zasady wynagradzania pracowników samorządowych sprawdzono na przykładzie wynagrodzeń ustalonych dla 17 pracowników urzędu gminy. Próbę kontrolną stanowili pracownicy wymienieni w tabeli:

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko służbowe
1	2	3
1.	Zbigniew Szczepański	Wójt gminy
2.	Piotr Stanke	Zastępca wójta
3.	Aleksandra Wojcieszynska	Skarbnik gminy
4.	Stefania Majewska-Kilkowska	Sekretarz gminy
5.	Beata Burda	Dyrektor wydziału
6.	Bożena Kubiak	Dyrektor wydziału
7.	Andrzej Brunka	Dyrektor wydziału
8.	Wojciech Klein	Radca prawny
9.	Hanna Papierkiewicz	Inspektor
10.	Magdalena Kwiatkowska	Inspektor
11.	Sebastian Kwiatkowski	Inspektor
12.	Ewa Łeppek	Podinspektor
13.	Renata Podolska	Podinspektor
14.	Iwona Wajer	Podinspektor
15.	Zygmunt Ringwelski	Kierowca
16.	Józef Wojda	Konserwator
17.	Maria Imbiorowicz	Sprzątaczką

- 4) Obowiązujące w 2016 roku wynagrodzenie pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy określała uchwała Nr III/43/2015 Rady Gminy z dnia 13 lutego 2015r. w sprawie ustalenia wynagrodzenia dla Wójta Gminy Chojnice.
- Ustalono, że wynagrodzenie wójta gminy określono zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych. Wynagrodzenie wójta nie przekraczało w trakcie miesiąca wysokości określonej w art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 902).
- 5) Obowiązujące w 2016 roku wynagrodzenia pana Piotra Stanke – zastępcy wójta gminy i pani Aleksandry Wojcieszynskiej – skarbnik gminy określono pismami kierownika kontrolowanej jednostki z dnia 25.09.2013r. (wynagrodzenia obowiązujące do końca czerwca 2016r.), a następnie z dnia 1.07.2016r. (wynagrodzenia obowiązujące od dnia 1.07.2016r.).
- Wynagrodzenia zasadnicze i dodatki funkcyjne dla ww. osób określono zgodnie z uregulowaniami przywołanego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.
 - Ustalono, że stałym składnikiem wynagrodzeń zastępcy wójta i skarbnika gminy był dodatek specjalny. Wyżej wymienieni otrzymywali w 2016 roku dodatki specjalne

w wysokościach wynikających z pism wójta gminy określających wysokości poszczególnych składników wynagrodzenia miesięcznego, tj. z pism z dnia 25.09.2013 roku (dodatki specjalne w wysokościach odpowiednio 1.338,00 zł i 920,00 zł) oraz z dnia 1.07.2016r. – odpowiednio 1.913,00 zł i 1.482,00 zł. Pisma te nie zawierały uzasadnień przyznania dodatków specjalnych. Z pism nie wynikało też, by dodatki specjalne przyznano na oznaczone okresy.

W myśl art. 36 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 902) dodatek specjalny może być przyznany pracownikowi samorządowemu z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań.

- W trakcie kontroli zwrócono uwagę, że w pismach określających wysokości wynagrodzeń zastępcy wójta i skarbnika gminy powoływano się m.in. na *Regulamin wynagradzania*, który – zgodnie z tytułem przywołanego już zarządzenia wójta gminy wprowadzającego ten regulamin do stosowania oraz zapisem w § 1 ust. 2 *Regulaminu wynagradzania* („Regulamin obowiązuje pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę”) – nie ma zastosowania do pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie powołania.
- 6) Kontrola wynagrodzeń zasadniczych ustalonych dla pozostałych pracowników stanowiących próbę kontrolną i zatrudnionych na podstawie umowy o pracę (pracownicy wymienieni w poz. 4 – 17 tabeli powyżej) nie wykazała nieprawidłowości – przyznane wynagrodzenia nie wykraczały poza granice określone w tabelach stanowiących załączniki nr 1 i 2 do *Regulaminu wynagradzania*, określających kategorie zaszeregowania na poszczególnych stanowiskach oraz kwoty wynagrodzeń w poszczególnych kategoriach zaszeregowania.
- Ustalono, że 5 pracownikom z próby kontrolnej, zatrudnionym na podstawie umowy o pracę, to jest osobom zatrudnionym na stanowiskach sekretarza gminy, dyrektorów wydziałów oraz radcy prawnego, przyznano dodatki funkcyjne. Możliwość przyznania dodatków funkcyjnych pracownikom na tych stanowiskach wynikała z § 11 przywołanego *Regulaminu wynagradzania*. Wysokości przyznanych dodatków funkcyjnych były zgodne z uregulowaniami tego *Regulaminu*.
 - Spośród pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę i jednocześnie stanowiących próbę kontrolną dodatek specjalny otrzymywała w 2016 roku tylko pani Stefania Majewska-Kilkowska – sekretarz gminy. Dodatek ten był stałym elementem (składnikiem) wynagrodzenia miesięcznego sekretarza gminy – obowiązująca w 2016 roku wysokość tego dodatku (500,00 zł) wynikała z pism wójta gminy (z 2012 roku i z dnia 1.07.2016r.) określających wysokości poszczególnych składników wynagrodzenia.

W myśl art. 36 ust. 5 ustawy o pracownikach samorządowych dodatek specjalny może być przyznany pracownikowi samorządowemu z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań.

Wydany na podstawie przywołanej ustawy *Regulamin wynagradzania*, w brzmieniu obowiązującym w 2012 roku, mówił o możliwości przyznania dodatku specjalnego, na czas określony, z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań o wysokim stopniu złożoności albo odpowiedzialności – § 10 *Regulaminu*. Ten sam *Regulamin wynagradzania*, w brzmieniu obowiązującym w 2016 roku, określonym zarządzeniem Nr 69/2014 Wójta Gminy z dnia 5 maja 2014r. w sprawie zmiany Regulaminu Wynagradzania (...) stanowił, że – cyt.: „Z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych kierownik urzędu na wniosek bezpośredniego przełożonego lub z własnej inicjatywy może przyznać pracownikowi na czas określony dodatek specjalny. Z tytułu powierzenia dodatkowych zadań o wysokim stopniu złożoności albo odpowiedzialności kierownik urzędu na wniosek bezpośredniego przełożonego lub z własnej inicjatywy może przyznać pracownikowi na czas określony lub nieokreślony dodatek specjalny”.

Pisma przyznające dodatek specjalny dla sekretarza gminy nie zawierały żadnych uzasadnień przyznania tego dodatku.

- Ustalono, że 3 pracownikom z próby kontrolnej, tj. pracownikom zatrudnionym na stanowiskach kierowcy, konserwatora i sprzątaczk (poz. 14 – 17 tabeli powyżej), przyznawano i wypłacano premie.

Obowiązujący w 2016 roku *Regulamin wynagradzania* umożliwiał przyznawanie przez kierownika jednostki premii dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach obsługi, przy czym wykaz stanowisk i zasady wypłacania premii określać miał regulamin premiowania.

Okazane do kontroli zarządzenie Nr 139/2008 Wójta Gminy z dnia 20 października 2008r. w sprawie ustalenia regulaminu premiowania przyznawało prawo do otrzymania premii regulaminowej pracownikom zatrudnionym na stanowiskach kierowcy samochodu osobowego, konserwatora i sprzątaczk w wysokościach wynoszących 20% (2 pierwsze stanowiska) i 15% (sprzątaczk) wynagrodzenia zasadniczego.

Ustalono, że przyznane i wypłacane w 2016 roku premie nie naruszały postanowień ww. zarządzenia.

Zwrócono uwagę, że funkcjonujące w kontrolowanej jednostce zarządzenie regulujące tematykę premiowania pracowników wydane zostało na podstawie zarządzenia Nr 3/2002 Wójta Gminy z dnia 14 lutego 2002r. w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Gminy w Chojnicach – zarządzenia, które utraciło moc obowiązującą z dniem 14.05.2009r., tj. z dniem wydania zarządzenia Nr 90a/2009 Wójta

Gminy w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Gminy w Chojnicach zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.

- 7) Na podstawie kart wynagrodzeń oraz losowo wybranych list wypłat wynagrodzeń (za marzec, maj i wrzesień 2016r.) ustalono, że stanowiący próbę kontrolną pracownicy urzędu gminy otrzymywali wynagrodzenia zgodne z wynagrodzeniami przyznanymi.

3.5.2. Dodatkowe wynagrodzenie roczne pracowników

- 1) W 2016 roku urząd gminy zrealizował 246.116,21 zł wydatków budżetowych klasyfikowanych w § 404 – „Dodatkowe wynagrodzenie roczne”. Wydatki te poniesiono w rozdziałach: 75011 – „Urzędy wojewódzkie” (6.725,00 zł); 75023 – „Urzędy gmin...” (231.388,90 zł); 85154 – „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” (7.109,40 zł) oraz 90004 – „Utrzymanie zieleni w miastach i gminach” (892,91 zł).
- 2) Kontrolę wyliczeń wypłaconych w styczniu 2016 roku dodatkowych wynagrodzeń rocznych za rok 2015 przeprowadzono w oparciu o próbę 17 pracowników urzędu gminy przyjętych do kontroli wydatków z tytułu wynagrodzeń osobowych.
Ustalono, że do otrzymania dodatkowego wynagrodzenia rocznego uprawnieni byli wszyscy pracownicy wymienieni w tabeli zawartej w części „3.5.1. Wydatki z tytułu wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń” niniejszego protokołu.
- 3) Ustalono, że wynagrodzenia wyliczono i wypłacono zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 grudnia 1997r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 2217).

3.5.3. Nagrody

- 1) Obowiązujący w kontrolowanej jednostce *Regulamin wynagradzania* umożliwił wójtowi gminy na przyznawanie pracownikom nagród uznaniowych, w ramach posiadanych środków na wynagrodzenia. Zgodnie z § 12 ust. 2 *Regulaminu* nagrody mogły być wypłacane:
 - z okazji Dnia Pracownika Samorządowego (27 maja);
 - za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej;
 - na koniec roku kalendarzowego.

Nagroda uznaniowa mogła być przyznana również pracownikowi kończącemu wyższe studia magisterskie pod warunkiem posiadania co najmniej dwuletniego stażu pracy w urzędzie gminy – § 12 ust. 5 *Regulaminu wynagradzania*.

- 2) Ustalono, że w 2016 roku kierownik kontrolowanej jednostki przyznał nagrody na sumę 98.359,80 zł, stanowiącą 3% wszystkich wydatków na wynagrodzenia osobowe pracowników urzędu gminy, klasyfikowanych w § 401 wydatków.
- Nagrody przyznano 5-krotnie w trakcie 2016 roku:
 - w maju przyznano 75 pracownikom nagrody na sumę 44.452,80 zł. Z dwóch pism wójta gminy z dnia 25.05.2016r., oznaczonych jednym numerem Or.2160.2.3.2016 wynikało, że nagrody przyznano z okazji Dnia Pracownika Samorządowego, na podstawie § 12 ust. 2 *Regulaminu wynagradzania*. Nagrodzonymi z okazji Dnia Pracownika Samorządowego byli m.in. pan Piotr Stanke – zastępca wójta gminy i pani Aleksandra Wojcieszynska – skarbnik gminy. Pracownikom tym przyznano nagrody na sumę 1.438,00 zł;
 - za szczególne zaangażowanie przy wykonywaniu obowiązków służbowych nagrodzono 10 pracowników – nagrody na sumę 7.619,00 zł przyznano w październiku, listopadzie oraz grudniu 2016r.;
 - w grudniu nagrodzono też 74 pracowników nagrodami na sumę 46.288,00 zł. Z informujących o przyznaniu nagród pism Or.2160.2.12.2016 i Or.2160.2.13.2016 wójta gminy z dnia 5.12.2016 roku wynikało, że 73 pracowników nagrodzono na podstawie § 12 ust. 2 pkt 2 („na koniec roku kalendarzowego”) *Regulaminu wynagradzania*, sekretarzowi gminy przyznano nagrodę za szczególne zaangażowanie w wykonywaniu obowiązków służbowych; Nagrodzonymi na podstawie *Regulaminu wynagradzania* „na koniec roku kalendarzowego” byli m.in. pan Piotr Stanke – zastępca wójta gminy i pani Aleksandra Wojcieszynska – skarbnik gminy. Pracownikom tym przyznano nagrody na sumę 1.738,00 zł.
 - Stwierdzono brak podstaw do nagradzania pracowników zajmujących stanowiska na podstawie powołania (zastępca wójta, skarbnik gminy) w oparciu o *Regulamin wynagradzania*, mający zastosowanie wyłącznie do pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Pracownicy zajmujący stanowiska na podstawie powołania mogą być nagradzani na podstawie art. 36 ust. 6 ustawy o pracownikach samorządowych, wyłącznie za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej.

3.5.4. Wydatki na podróże służbowe pracowników (krajowe i zagraniczne)

- 1) Na krajowe podróże służbowe pracowników (§ 441 wydatków) urząd gminy wydatkował w 2016 roku środki budżetowe w wysokości 34.775,98 zł. Wydatki te zrealizowano w rozdziałach 75023 – „Urzędy gmin...” (31.413,70 zł) i 85154 – „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” (3.362,28 zł).

W 2016 roku urząd gminy nie realizował wydatków budżetowych klasyfikowanych w § 442 – „Podróże służbowe zagraniczne”.

- 2) Szczegółową kontrolę przestrzegania obowiązujących przepisów i uregulowań wewnętrznych w zakresie krajowych podróży służbowych przeprowadzono na przykładzie podróży rozliczonych w okresie od dnia 1.08.2016 roku do dnia 31.12.2016r. W okresie tym urząd gminy poniósł 2.446,51 zł wydatków klasyfikowanych w § 441 – „Podróże służbowe krajowe” – w całości były to wydatki klasyfikowane w rozdziale 75023 – „Urzędy gmin (...)”. Wydatki te zrealizowano w następstwie rozliczenia kosztów 44 podróży służbowych pracowników – kosztów podróży wykazanych w „rachunkach kosztów podróży” na odwrocie „poleceń wyjazdu służbowego” oznaczonych numerami: 18; 19; 21 – 29; 60, 61, 64 – 68, 70, 71, 74 – 76, 80, 82, 84 – 87, 94 – 99, 101 – 104, 107, 110, 111 i 113.
 - a) W okresie przyjętym do kontroli rozliczono 5 podróży służbowych odbytych środkami komunikacji publicznej. Do udokumentowania poniesionych z tego tytułu wydatków na sumę 278,00 zł uwag nie wniesiono.
 - b) Część podróży służbowych pracowników zrealizowano z użyciem samochodu stanowiącego własność gminy. W tych przypadkach rachunki kosztów podróży obejmowały diety przysługujące w podróży służbowej oraz – sporadycznie – wydatki z tytułu opłat za przejazd autostradą. Do rozliczenia i udokumentowania wydatków uwag nie wniesiono.
 - c) Pracownicy urzędu gminy realizowali również podróże służbowe z wykorzystaniem pojazdów niebędących własnością gminy. W takich przypadkach podstawę użycia prywatnych pojazdów do celów służbowych oraz rozliczenia kosztów podróży stanowiły sporządzane każdorazowo:
 - „Wnioski pracowników w wyrażeniu zgody na odbycie podróży służbowej samochodem osobowym niebędącym własnością pracodawcy”;
 - „Umowy o używanie w celu odbycia podróży służbowej – na obszarze kraju – samochodu służbowego niebędącego własnością pracodawcy”;
 - „Oświadczenia pracownika o odbyciu podróży służbowej samochodem niebędącym własnością pracodawcy”.

Wzory wniosku, umowy i oświadczenia określono w załącznikach do zarządzenia Nr F/7/2012 Wójta Gminy z dnia 9 stycznia 2012r. w sprawie zwrotu kosztów używania – na obszarze kraju – przez pracowników Urzędu Gminy w Chojnicach do celów służbowych samochodów osobowych niebędących własnością pracodawcy.

Ustalono, że koszty podróży służbowych odbytych samochodami osobowymi niebędącymi własnością pracodawcy rozliczono z zastosowaniem stawek 0,30 zł, 0,60 zł i 0,8358 zł za 1 kilometr przebiegu.

Stawki 0,30 zł i 0,60 zł za 1 kilometr przebiegu wymienione były w § 5 ust. 1 pkt 2 przywołanego powyżej zarządzenia wójta gminy z dnia 9.01.2012r. Należało je stosować do rozliczenia podróży odbytych samochodami osobowymi o pojemności skokowej silnika powyżej 900 cm³. Pierwsza stawka miała być stosowana do rozliczenia podróży, gdy samochodem podróżował jeden pracownik, druga – kiedy samochodem podróż służbową odbyło dwóch pracowników. W 5 ust. 1 pkt przywołanego zarządzenia wymieniono też stawki 0,20 zł i 0,40 zł za 1 kilometr przebiegu – stawki te należało stosować do rozliczenia podróży służbowych odbytych samochodami osobowymi o pojemności skokowej silnika poniżej 900 cm³.

W kontrolowanym okresie stawkę 0,8358 zł za 1 kilometr przebiegu zastosowano do rozliczenia podróży służbowych pana Piotra Stanke – zastępcy wójta gminy. Stawkę tę zastępca wójta proponował we „wnioskach pracownika o wyrażenie zgody na odbycie podróży służbowej samochodem osobowym niebędącym własnością pracodawcy”, taką stawkę określano też w zawartych w tych miesiącach „umowach o używaniu w celu odbycia podróży służbowej...”.

Przywołane powyżej zarządzenie wójta gminy z 2012 roku nie określało wprost tej stawki. Na możliwość stosowania innych stawek, niż określone w § 5 zarządzenia wójta gminy, wskazywał zapis w § 6 tego zarządzenia, o treści – cyt.: „W uzasadnionych przypadkach leżących w interesie Gminy Chojnice, Wójt podejmuje decyzję o rozliczeniu przejazdu zgodnie z ogólnie obowiązującymi przepisami wynikającymi z aktualnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 27, poz. 271 ze zm.)”.

- 3) Zrealizowane w 2016 roku wydatki w wysokości 31.413,70 zł, klasyfikowane w § 441 w rozdziale 75023 – „Urzędy gmin...”, poza wydatkami na podróże służbowe pracowników, obejmowały też wydatki związane z wypłatą miesięcznych ryczałtów pieniężnych za wykorzystywanie prywatnych samochodów pracowników do celów służbowych w jazdach lokalnych.
- Kontrolę wydatków poniesionych na wypłatę miesięcznych ryczałtów pieniężnych sprawdzono za IV kwartał 2016r. W okresie tym poniesiono 7.778,43 zł wydatków na wypłatę ryczałtów przysługujących za wrzesień, październik i listopad 2016r. Ryczałty wypłacano 13 pracownikom urzędu gminy.

Podstawę zwrotu kosztów w formie miesięcznych ryczałtów pieniężnych stanowiły umowy na korzystanie z samochodu prywatnego do celów służbowych oraz pisemne oświadczenia o używaniu pojazdu do celów służbowych. Przywołane umowy określały miesięczne limity kilometrów (150 i 300 km) oraz wskazywały, że zwroty kosztów

używania pojazdów dokonywane będą – cyt.: „według stawki za 1 kilometr według obowiązujących stawek”.

- W trakcie kontroli stwierdzono 2 przypadki potrąceń z ww. ryczałtów pieniężnych (potrącenia na sumę 22,80 zł) nie znajdujących uzasadnienia w obowiązujących przepisach.

Ustalono, że w sporządzonym w dniu 31.10.2016 roku przez panią Beatę Burdę – dyrektor Wydziału Programów Rozwojowych oświadczeniu o korzystaniu z prywatnego samochodu do celów służbowych w październiku 2016 roku wyżej wymieniona wykazała 3 dni nieobecności w pracy, w tym 2 dni z powodu podróży służbowych i jeden dzień z powodu urlopu. Takie dane o ilości dni nieobecności w pracy widniały też w „Wykazie nieobecności w pracy osób, z którymi została zawarta umowa na korzystanie z samochodu prywatnego dla celów służbowych – październik 2016r.”, sporządzonym w Wydziale Organizacyjnym i Spraw Obywatelskich. Przywołany wykaz stanowił podstawę do sporządzenia zestawienia „Ryczałt za używanie własnego pojazdu do celów służbowych za październik 2016r.”, zawierającego m.in. dane o ilościach dni nieobecności i potrąconych kwotach.

Analizując „polecenia wyjazdu służbowego” ustalono, że zrealizowane w październiku 2016 roku podróże służbowe pani Beaty Burdy trwały krócej niż 8 godzin – odbyta w dniu 20.10.2016 roku podróż do Czerska (polecenie wyjazdu służbowego nr 23) trwała 3 godziny, z kolei odbyta w dniu 26.10.2016 roku podróż służbowa do Kościerzyny (polecenie wyjazdu służbowego nr 24) trwała 6 godzin i 30 minut.

W myśl § 4 ust. 2 przywołanego już rozporządzenia Ministra Infrastruktury Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. Nr 27, poz. 271 ze zm.) kwotę ustalonego ryczałtu zmniejsza się o jedną dwudziestą drugą za każdy roboczy dzień nieobecności pracownika w miejscu pracy z powodu choroby, urlopu, podróży służbowej trwającej co najmniej 8 godzin (podkreślenie kontrolującego) lub innej nieobecności oraz za każdy dzień roboczy, w którym pracownik nie dysponował pojazdem do celów służbowych.

- Z ustnych wyjaśnień pani Beaty Burdy – dyrektor Wydziału Programów Rozwojowych wynikało, że wypełniając oświadczenie o korzystaniu z prywatnego pojazdu do celów służbowych posiłkowała się danymi o nieobecnościach w pracy wynikającymi z listy obecności.

Ustalono, że na złożonych w dniach 20 i 26.10.2016 roku podpisach wyżej wymienionej na liście obecności za październik 2016 roku nadpisano symbole („D”) stosowane do oznaczenia nieobecności z tytułu podróży służbowej.

3.5.5. Wydatki na zakupy, dostawy i usługi

- 1) Kontrolę wydatków, o jakich mowa w tytule, przeprowadzono na przykładzie wydatków klasyfikowanych w:
 - § 421 – „Zakup materiałów i wyposażenia” w rozdziale 75023 – „Urzędy gmin...”;
 - § 430 – „Zakup usług pozostałych” w ww. rozdziale;
 - § 421 – „Zakup materiałów i wyposażenia” w rozdziale 75075 – „Promocja jednostek samorządu terytorialnego”.

- 2) W ramach zrealizowanych w 2016 roku wydatków na zakup materiałów i wyposażenia (§ 421) w rozdziale 75023 w wysokości 168.073,99 zł szczegółową kontrolą objęto wydatki poniesiono jednorazowo w wysokościach powyżej kwoty 1.000,00 zł.
Ustalono, że poniesione wydatki wiązały się z zapłatą faktur za: sprzęt komputerowy; oprogramowanie; prenumeratę prasy; paliwo; materiały biurowe; tonery; tusze do drukarek; opony do samochodu służbowego; meble biurowe oraz za system GPS do samochodu służbowego.
Do ww. podziałek klasyfikacji wydatków zaliczono też poniesiony w dniu 18.11.2016 roku wydatek w kwocie 3.750,00 zł tytułem zapłaty faktury F/470/2016 Fundacji Wydawnictwo Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Gdańsku z dnia 31.10.2016 roku za 50 sztuk wydawnictwa „Ks. ppłk Józef Wrycza (1884-1961). Biografia historyczna”. Z opisu faktury wynikało, że wydawnictwo zakupiono na cele promocyjne gminy. Rozdziałem właściwym do planowania i ewidencji wydatków związanych z promocją gminy jest rozdział 75075 – „Promocja jednostek samorządu terytorialnego”.

- 3) Kontrolą wydatków klasyfikowanych w § 430 w rozdziale 75023, zrealizowanych na sumę 257.891,62 zł objęto jednorazowe wydatki w wysokościach powyżej kwoty 1.000,00 zł. Wydatki te wiązały się z zapłatą za: usługi pocztowe; przedłużenie licencji na korzystanie z systemów i programów komputerowych; konserwację oprogramowania; utrzymanie strony BIP; druk gazetki gminnej; nadzór autorski i opiekę techniczną nad programem eGmina; odnowienie certyfikatów kwalifikowalnych (podpisów elektronicznych); przygotowanie dokumentacji ochrony danych osobowych; przejęcie funkcji Administratora Bezpieczeństwa Informacji; stworzenie formularza deklaracji do opublikowania na ePUAP oraz usługę gastronomiczną (spotkanie przedstawicieli władz samorządowych).

- 4) Poniesione w 2016 roku wydatki w wysokości 8.262,21 zł na zakup materiałów i wyposażenia (§ 421) w rozdziale 75075 – „Promocja jednostek samorządu terytorialnego” wiązały się z zapłatą za materiały promocyjne (m.in. atlasy turystyczne) oraz faktur za artykuły spożywcze na przygotowanie poczęstunku dla uczestników promującej gminę „Kaszubskiej Bałki”.

3.5.6. Stosowanie przepisów o zamówieniach publicznych

- 1) Kontrolę przestrzegania w 2016 roku ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. – Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 1579) w zakresie wydatków bieżących przeprowadzono na przykładzie zamówienia publicznego pn. „*Udzielenie Gminie Chojnice kredytu długoterminowego do wysokości 5.500.000,00 zł*” (sprawa PR.271.2.2016).

Podstawowe informacje dotyczące tego zamówienia zawarto w tabeli poniżej:

Wyszczególnienie	Ustalone dane
1	2
Wartość szacunkowa zamówienia	852.704,99 zł – równowartość 204.245,61 euro;
Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia	z dnia 2.03.2016r., zatwierdzona przez kierownika zamawiającego;
Wybrany tryb zamówienia publicznego	przetarg nieograniczony;
Rodzaj zamówienia	usługi;
Zakres rzeczowy zamówienia (ogólnie)	udzielenie gminie kredytu bankowego do wysokości 5.500.000,00 zł na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w 2016r. i spłatę zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek. Termin przekazania I transzy kredytu (3.000.000,00 zł) – do dnia 30.09.2016r., druga transza (2.500.000,00 zł) miała być przekazana do dnia 30.09.2016r. Spłata kredytu w 69 miesięcznych ratach od marca 2018 roku do listopada 2023r.
Wymagany termin wykonania zamówienia	do dnia 30.11.2023r. (termin realizacji umowy);
Wadium	20.000,00 zł, płatne przed upływem terminu do składania ofert;
Oferty częściowe	nie dopuszczono możliwości składania ofert częściowych;
Przewidywane zamówienia uzupełniające	zamawiający nie przewidywał możliwości udzielania zamówień uzupełniających
Publikacja w BZP ogłoszenia o zamówieniu oraz o zmianie ogłoszenia	ogłoszenie: nr 46262-2016; data – 2.03.2016r.; ogłoszenie o zmianie ogłoszenia: nr 52450-2016; data – 9.03.2016r.;
Termin składania ofert	godz. 11.00 w dniu 18.03.2016r.;
Kryteria oceny ofert	cena – 98%; zabezpieczenie kredytu – 2%;
Cena w ofercie	zamawiający oczekiwał podania w ofercie: marży banku (w %), wysokości prowizji bankowej (w zł) oraz wartości procentowej tej prowizji do kwoty kredytu;
Powołanie komisji przetargowej	zarządzenie Nr 33/2016 Wójta Gminy z dnia 18 marca 2014r. w sprawie powołania komisji przetargowej do wyboru najkorzystniejszej oferty (...)
Liczba złożonych ofert	3
Oferta z najniższą ceną – oferta z najwyższą ceną	najniższa cena: Bank Polskiej Spółdzielczości SA w Warszawie – 858.150,10 zł; najwyższa cena: Getin Noble Bank SA w Warszawie – 1.486.273,23 zł;
Oferty odrzucone – podstawa prawna	żadnej oferty nie odrzucono;
Wykluczeni wykonawcy – podstawa prawna	żadnego wykonawcy nie wykluczono;
Cena wybranej oferty – wybrany wykonawca	858.150,10 zł – Bank Polskiej Spółdzielczości SA w Warszawie;
Zawiadomienie o wyborze oferty – data	24.03.2016r.
Numer umowy, data zawarcia	nr 36/PR/2016 z dnia 11.04.2016r.
Publikacja ogłoszenia o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych	ogłoszenie nr 83960-2016; data ogłoszenia – 12.09.2014r.

- 2) Procedurę wyboru wykonawcy kontrolowanego zamówienia publicznego wszczęto na „Wniosek o wszczęcie procedury w sprawie zamówienia publicznego” Wydziału Finansowego z dnia 25.02.2016r. Wzór wniosku określał załącznik do obowiązującego w jednostce „Regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości powyżej 30.000 euro”, wprowadzonego do stosowania zarządzeniem Nr 46/2014 Wójta Gminy z dnia 16 kwietnia 2014r. w sprawie ustalenia procedur udzielania zamówień publicznych o wartości przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość 30.000 euro.
Zatwierdzenie przez kierownika zamawiającego zaproponowanego trybu wyłonienia wykonawcy zamówienia (przetarg nieograniczony) nastąpiło w dniu 2.03.2016r.

- 3) Szacunkową wartość zamówienia określiła w dniu 2.02.2016 roku pani Renata Gruchała-Węsierska – podinspektor w Wydziale Finansowym w oparciu o rozpoznanie cen rynkowych przedmiotu zamówienia.
 - 4) Dokonana w dniu 9.03.2016 roku zmiana ogłoszenia o zamówieniu polegała na wyznaczeniu nowego (późniejszego) terminu do składania ofert. Przedłużenia terminu (z dnia 14.03.2016r. na dzień 18.03.2016r.) dokonano na wniosek jednego z wykonawców, uzasadniony koniecznością przeprowadzenia kompleksowej oceny zdolności kredytowej zamawiającego.
 - 5) Z protokołu postępowania o zamówienia publiczne wynikało, że przed otwarciem ofert w dniu 18.03.2016 roku zamawiający podał kwotę 852.704,99 zł, jako kwotę przeznaczoną na finansowanie ww. zamówienia publicznego. Taka kwota wynikała z „Wniosku o wszczęcie procedury w sprawie zamówienia publicznego”. Z przywołanego wniosku wynikało też, że w budżecie gminy na 2016 rok na realizację zamówienia publicznego zarezerwowano środki na sumę 700.000,00 zł – kwotę tę podała pani Aleksandra Wojcieszńska – skarbnik gminy.
 - 6) Spośród trzech ofert złożonych do przetargu i spełniających warunki SIWZ komisja przetargowa za najkorzystniejszą uznała ofertę Banku Polskiej Spółdzielczości SA w Warszawie z ceną w wysokości 858.150,10 zł. Oferta ta uzyskała największą ilość punktów przy zastosowaniu określonych w ogłoszeniu o zamówieniu i SIWZ kryteriów oceny złożonych ofert. Wniosek komisji przetargowej, dotyczący zatwierdzenia najkorzystniejszej oferty, kierownik zamawiającego zatwierdził w dniu 24.03.2016r., tj. w dniu sporządzenia ww. wniosku.
- Stwierdzono, że cena wybranej oferty była o 5.445,11 zł wyższa od kwoty, jaką zamawiający przeznaczył na realizację kontrolowanego zamówienia. W myśl art. 93 ust. 1 pkt 4 Prawa Zamówień Publicznych zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, jeśli cena najkorzystniejszej oferty lub oferta z najniższą ceną przewyższa kwotę, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, chyba że zamawiający może zwiększyć tę kwotę do ceny najkorzystniejszej oferty. Przedłożona do kontroli dokumentacja nie zawierała skierowanego do kierownika zamawiającego wniosku komisji przetargowej o podjęcie decyzji w powyższej sprawie (unieważnienie postępowania lub zwiększenie kwoty przeznaczonej na sfinansowanie zamówienia), żaden dokument okazany do kontroli nie potwierdzał faktu zwiększenia kwoty przeznaczonej do sfinansowania zamówienia do ceny najkorzystniejszej oferty.
 - W powyższej sprawie pisemne wyjaśnienie do protokołu kontroli złożyła pani Aleksandra Wojcieszńska – skarbnik gminy. W wyjaśnieniu wyżej wymieniona podała, że – cyt.: „Dokonano wyboru oferty Banku Polskiej Spółdzielczości SA jako oferty najkorzystniejszej z uwagi na to, że na rynku

depozytów międzybankowych zaobserwowano tendencję wzrostową w kolejnych miesiącach tych depozytów. W związku z tym koszt obsługi kredytu przy kolejnym przetargu byłby znacznie wyższy. Ponadto koszt obsługi kredytu został uwzględniony w Wieloletnim Planie Finansowym w poszczególnych latach. W tej sytuacji komisja uznała, iż jest zasadny wybór oferty Banku Polskiej Spółdzielczości SA.

Wybór oferty Banku Polskiej Spółdzielczości SA jest uzasadniony, tym bardziej że w kolejnych miesiącach potwierdził się wzrost stawki WIBOR 1M i wynosił:

- czerwiec 2016 rok – 1,64%
- lipiec 2016 rok – 1,65%
- październik 2016 rok – 1,66%.

Mając powyższe na uwadze i nie dokonanie wyboru oferty, unieważniając przetarg, a następnie podejmując ponowną procedurę przetargową (okres minimalny 2 miesiące) spowodowałoby wzrost kosztu kredytu np. w czerwcu 2016 roku gdzie WIBOR 1M wynosił 1,64%.

Wyliczając koszt kredytu wg stawki WIBOR 1M z miesiąca czerwca 2016 roku – 1,64% koszt kredytu wynosiłby 865.781,14 zł.

Komisja przetargowa dokonując tego wyboru działała w dobrze pojętym interesie Gminy Chojnice.”

Złożone wyjaśnienie załączono do akt roboczych kontroli.

[Wyjaśnienie pani Aleksandry Wojcieszki – skarbnik gminy dot. zamówienia publicznego na udzielenie kredytu bankowego – poz. 5 akt kontroli]

- 7) Zawarta w dniu 11.04.2016 roku umowa nr 36/PR/2016 4178787/07/K/POZ/16 na udzielenie kredytu długoterminowego w walucie polskiej zawierała postanowienia zgodne z załączonym do SIWZ wzorem umowy, a w zakresie wynagrodzenia wykonawcy – ze złożoną i wybraną ofertą przetargową.

3.5.7. Wydatki na podróże służbowe radnych (krajowe i zagraniczne)

- 1) W 2016 roku tematykę rozliczania kosztów podróży służbowych radnych Rady Gminy regulowała uchwała Nr VII/115/2015 Rady Gminy z dnia 28 sierpnia 2015r. w sprawie określenia wysokości miesięcznych diet i zwrotu kosztów podróży dla Radnych. Z uchwały tej wynikało, że „zryczałtowana miesięczna dieta dla radnych obejmuje również zwrot kosztów podróży”.
- 2) W trakcie kontroli nie stwierdzono, by kontrolowana jednostka realizowała wydatki budżetowe opisane w ewidencji księgowej jako wydatki na podróże służbowe radnych Rady Gminy, tj. podróże zdefiniowane w § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2000r. w sprawie sposobu ustalania należności z tytułu zwrotu kosztów podróży służbowych radnych gminy (Dz. U. Nr 66, poz. 800). W myśl tego przepisu podróżą służbową radnego jest wykonywanie przez

niego zadania mającego bezpośredni związek z wykonywaniem mandatu, określonego przez przewodniczącego rady gminy, poza miejscowością, w której znajduje się siedziba rady.

3.5.8. Wyплаты diet radnym i przewodniczącym jednostek pomocniczych gminy

- 1) W 2016 roku wysokości diet przysługujących radnym Rady Gminy określała przywołana już w poprzednim punkcie niniejszego protokołu uchwała Nr VII/115/2015 Rady Gminy z dnia 28 sierpnia 2015r. w sprawie określenia wysokości miesięcznych diet i zwrotu kosztów podróży dla Radnych.

Z § 1 uchwały wynikało, że radnym Rady Gminy przysługiwały miesięczne diety w wysokościach: przewodniczący Rady – 1.500,00 zł; zastępca przewodniczącego – 850,00 zł; przewodniczący stałych komisji Rady – 700,00 zł; pozostali radni – 600,00 zł. Zgodnie z § 2 uchwały miesięczna dieta miała być obniżana o 5% za każdą nieobecność na sesji Rady i posiedzeniu komisji.

- 2) Na podstawie list wypłat diet za maj i czerwiec 2016 roku oraz kart wynagrodzeń ustalono, że radni Rady Gminy otrzymywali diety zgodne z uregulowaniami ww. uchwały.

W 2016 roku na wypłatę diet dla radnych organu stanowiącego gminy wydatkowano 126.397,50 zł w § 303 – „Różne wydatki na rzecz osób fizycznych” w rozdziale 75022 – „Rady gmin...”.

- 3) Przewodniczącym jednostek pomocniczych gminy (sołtysom) przysługiwały miesięczne diety w wysokościach określonych uchwałą Nr VII/116/2015 Rady Gminy z dnia 28 sierpnia 2015r. w sprawie określenia zasad przyznawania oraz wysokości diet przewodniczących jednostek pomocniczych.

- W myśl uregulowań ww. uchwały wysokość diety sołtysa była uzależniona od liczby mieszkańców w sołectwie według stanu na 31 dzień grudnia roku poprzedniego. Załącznik nr 1 do uchwały wymieniał 6 kwot diet, z których najniższa (550,00 zł) miała zastosowanie do sołtysa w sołectwie liczącym do 300 mieszkańców, z kolei najwyższa dieta (800,00 zł) przysługiwała sołtysowi sołectwa liczącego powyżej 1500 mieszkańców.
- W § 2 uchwały określono, że dieta obejmuje: ekwiwalent za utracony czas i koszty dojazdów na obrady sesji i komisji; ryczałt za korzystanie z własnego telefonu do celów służbowych; realizację zadań wynikających z uchwały Rady Gminy; dostarczanie nakazów płatniczych podatnikom na terenie sołectwa; inkaso podatków i opłat w tym opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, jak też – cyt.: „inne koszty związane z pełnieniem funkcji sołtysa”.
- Kontrolę wyliczania diet oraz ich wypłaty sprawdzono na diet wypłaconych w przykładzie diet wypłaconych w maju i czerwcu 2016 roku, na sumę 41.700,00 zł.

Ustalono, że diety wyliczono w oparciu o obowiązujące uregulowania. Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach, mająca wpływ na wysokości diet, ustalana była na podstawie danych otrzymywanych z Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich.

W całym 2016 roku na wypłatę diet dla sołtysów poniesiono 250.200,00 zł wydatków klasyfikowanych w § 303 – „Różne wydatki na rzecz osób fizycznych” w rozdziale 75095 – „Pozostała działalność”.

3.5.9. Naliczenie środków ZFŚS

- 1) Klasyfikowane w § 444 – „Odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych” wydatki urzędu gminy wyniosły w 2016 roku 99.547,00 zł. Wykonano je w rozdziałach: 75011 – „Urzędy wojewódzkie” (3.282,00 zł), 75023 – „Urzędy gmin (...)” – 63.928,00 zł; 85154 – „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” (2.188,00 zł) i 90004 – „Utrzymanie zieleni w miastach i gminach” (30.149,00 zł).

Ze sporządzonego w ostatnim dniu kwietnia dokumentu „Naliczenie odpisu na ZFŚS na dzień 30.04.2016r.” wynikało, że aktualny na ten dzień odpis w wysokości 84.787,00 zł wyliczono na 72,84 zł pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty) oraz na 28 emerytów i rencistów. Z kolei aktualną na koniec 2016 roku wysokość odpisu (99.547,00 zł) wyliczono w dokumencie „Przeliczenie odpisu na ZFŚS na dzień 31.12.2016r.”, na 86,5 pracowników oraz 27 emerytów i rencistów.

Ustalono, że wyliczeń dokonano w oparciu o prawidłowe podstawy (stawki), z uwzględnieniem otrzymanych z Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich danych o zatrudnieniu w poszczególnych miesiącach roku oraz liczbie emerytów i rencistów objętych opieką socjalną.

- 2) Kontrolowana jednostka przestrzegała przepisy art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 800), regulujące tematykę przekazywania równowartości odpisu na bankowy rachunek Funduszu.

Ustalono, że do dnia 31.05.2016 roku przekazano środki finansowe na sumę 68.000,00 zł, stanowiące równowartość 80% aktualnego w tym czasie rocznego odpisu na Fundusz. Do dnia 30.09.2016 roku przekazano 84.787,00 zł – wielkość ta stanowiła 100% aktualnego w tym czasie odpisu.

Po wyliczeniu ostatecznej wysokości odpisu (99.547,00 zł) zaszła potrzeba przekazania jeszcze kwoty 14.760,00 zł. Środki w takiej wysokości przekazano w dniu 30.12.2016r.

- 3) Przekazując środki na rachunek Funduszu nie przekraczano planu finansowego wydatków budżetowych urzędu gminy klasyfikowanych w § 444.

3.5.10. Wydatkowanie środków na realizację Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii

- 1) Z uchwalonego w dniu 29.12.2015 roku budżetu gminy na 2016 rok (uchwała Nr X/175/2015 Rady Gminy) wynikało, że w rozdziale 85153 – „Zwalczanie narkomanii” zaplanowano wydatki w wysokości 9.000,00 zł, z kolei na przeciwdziałanie alkoholizmowi (rozdział 85154) zabezpieczono środki na sumę 221.000,00 zł.
Suma wydatków zaplanowanych w ww. rozdziałach (230.000,00 zł) była równa planowanym dochodom z tytułu opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, klasyfikowanym w § 048 w rozdziale 75618 – „Wpływy z innych opłat stanowiących dochody jednostek samorządu terytorialnego na podstawie ustaw”.
- 2) W trakcie roku plan dochodów z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zwiększono o 45.000,00 zł, do wysokości 275.000,00 zł.
W ślad za zmianą planu wpływów z ww. opłaty, dokonanej uchwałą Nr XIX/316/2016 Rady Gminy z dnia 21 grudnia 2016r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2016 rok, dokonano też zwiększenia o taką wielkość planu wydatków na przeciwdziałanie alkoholizmowi. Aktualny na koniec roku plan wydatków na zwalczanie narkomanii (6.050,00 zł) oraz na przeciwdziałanie alkoholizmowi (268.950,00 zł) uwzględniał też przeniesienia planu z rozdziału 85153 do rozdziału 85154 na sumę 2.950,00 zł.
- 3) W dniu uchwalenia budżetu gminy na 2016r., organ stanowiący gminy uchwalił też *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii do realizacji na terenie Gminy Chojnice w 2016r.* – uchwała Nr X/182/2015 Rady Gminy z dnia 29 grudnia 2015r. w sprawie zatwierdzenia „Gminnego programu profilaktyki...”.
 - Z *Gminnego Programu* wynikało, że największe środki (116.700,00 zł) zamierzano wydatkować na cel określony jako – cyt.: „Kontynuowanie zatrudnienia oraz inne płace i pochodne”. Opis celu wskazywał, że planowane wydatki dotyczyły wynagradzania dwóch pracowników urzędu gminy (pełnomocnika wójta gminy ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz młodszego referenta) jak też pokrywania kosztów używania prywatnego pojazdu i prywatnego telefonu do celów służbowych.
 - Kolejne pod względem wielkości kwoty wydatków zamierzano ponieść na realizację celu opisanego jako „Umożliwienie dzieciom i młodzieży skorzystania z profesjonalnych zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy międzyrodzinniczej” (48.800,00 zł). Z kolei na prowadzenie działalności Samorządowego Ośrodka Edukacji w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice oraz działalności Schroniska dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w miejscowości Ciechocin zabezpieczono w *Gminnym Programie* środki w wysokości 44.800,00 zł.
 - Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określono w *Gminnym Programie* zapisem o treści – cyt.: „Członkowie

Komisji otrzymują rekompensatę za utracony czas w trakcie wykonywanej pracy na rzecz komisji i podzespołów problemowych komisji w wysokości dwukrotnej diety jak za podróże służbowe krajowe, obejmującą również koszty przejazdów za każdy dzień pracy”.

4) Uchwalonego w grudniu 2015 roku *Gminnego Programu* nie zmieniano w trakcie 2016 roku, pomimo opisanej powyżej zmiany w planie dochodów z opłaty za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zmian w planie wydatków w rozdziałach 85153 i 85154.

5) Na podstawie szczegółowej ewidencji wydatków klasyfikowanych w rozdziale 85153 – „Przeciwdziałanie narkomanii” ustalono, że w kontrolowanym roku wyniosły one 5.249,52 zł i stanowiły 87% wydatków planowanych.

Zrealizowane wydatki wiązały się z zapłatą faktur: za przewozy dzieci i młodzieży z grupy teatralnej działającej przy Gimnazjum w Sławęcynie m.in. do Teatru Muzycznego w Gdyni (2.855,39 zł); za warsztaty teatralne i artykuły papiernicze dla ww. grupy teatralnej (799,00 zł) oraz za transport materiałów edukacyjnych i ulotek (145,13 zł). Środki w wysokości 1.450,00 zł wydatkowano na wynagrodzenia wynikające z umów zleceń.

6) Wykonane w rozdziale 85154 – „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” wydatki w wysokości 213.438,64 zł stanowiły 80% wydatków planowanych.

Największe wydatki poniesiono na: wynagrodzenia osobowe pracowników (§ 401 – 96.968,60 zł); zakup usług pozostałych (§ 430 – 29.223,32 zł) oraz na wynagrodzenia bezosobowe (§ 417 – 26.275,00 zł). Wydatki te poddano kontroli.

- Zrealizowane w § 401 wydatki na osobowe pracowników dotyczyły dwóch pracowników Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich, w tym pracownika pełniącego funkcję pełnomocnika wójta gminy ds. profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi.
- Wydatki w § 430 wiązały się z zapłatą faktur i rachunków m.in. za: transport dzieci i młodzieży; badania specjalistyczne; opinie biegłych; organizację biwaków dla dzieci ze świetlic wiejskich; przedstawienie teatralne, itp.

Do § 430 wydatków zakwalifikowano też poniesiony w dniu 5.07.2016 roku wydatek w wysokości 800,00 zł tytułem zapłaty rachunku nr 31/2016 Ośrodka Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach z dnia 4.07.2016r. za wynajem w lipcu 2016 roku pomieszczeń na potrzeby Samorządowego Ośrodka Edukacji w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice. Ustalono, że ponoszone we wcześniejszych i późniejszych miesiącach 2016 roku wydatki związane z najmowaniem pomieszczeń w ww. Ośrodku Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach ewidencjonowano w § 440 – „Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe”. Wydatek z lipca 2016 roku zaewidencjonowano według dekretacji dowodu księgowego (rachunku).

- Poniesione w § 417 wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (26.275,00 zł) wiązały się z wypłatą wynagrodzeń wynikających z zawartych umów zleceń – umów dotyczących m.in.: prowadzenia zajęć edukacyjno-rozwojowych z osobami dorosłymi i z dziećmi w Samorządowym Ośrodku Edukacji w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice; konsultacji mających na celu poprawę jakości programów profilaktyki uzależnień i agresji międzyrówieśniczej; prowadzenia zajęć z dziećmi ze świetlic wiejskich i domu kultury; sprawowania opieki nad dziećmi w trakcie biwaków i przejazdów.

Zaewidencjonowane w § 417 wydatki budżetowe nie obejmowały wydatków związanych z wypłatą wynagrodzeń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W trakcie kontroli ustalono, że w 2016 roku kontrolowana jednostka w ogóle nie realizowała takich wydatków.

- 7) Przywołaną powyżej uchwałą Rady Gminy w sprawie zatwierdzenia *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii do realizacji na terenie Gminy Chojnice na 2016 rok* (uchwała Nr X/182/2016 z dnia 29.12.2015r.) organ stanowiący gminy zobowiązał wójta gminy do złożenia informacji o realizacji tego Programu.

Ustalono, że złożone sprawozdanie przyjęto uchwałą Nr XXII/355/2017 Rady Gminy z dnia 31 marca 2017r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii realizowanego na terenie Gminy Chojnice w 2016r.”

3.5.11. Wydatkowanie środków z zakresu ochrony przeciwpożarowej

- 1) Na ochronę przeciwpożarową kontrolowana jednostka wydatkowała w 2016 roku środki budżetowe na sumę 403.563,68 zł, klasyfikowane w rozdziale 75412 – „Ochotnicze straże pożarne”. Wielkość powyższa obejmowała 388.863,68 zł wydatków bieżących oraz 14.700,00 zł wydatków majątkowych.
 - 2) Na terenie gminy działa 13 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. W Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym funkcjonują 3 jednostki.
 - 3) Przepisy art. 32 ust. 3a ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2017r., poz. 736) stanowią, że wójt gminy – cyt.: „może zatrudnić komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej. Na stanowisku komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej może być także zatrudniony komendant gminny związku ochotniczych straży pożarnych.”
- Ustalono, że od listopada 2008 roku należące do gminy zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej realizuje pan Łukasz Kwiatkowski, zatrudniony w urzędzie gminy na stanowisku „komendanta gminnego związku ochotniczych straży pożarnych”.

Stwierdzono, że ww. stanowisko nie występuje w wykazie stanowisk pracowniczych załączonym do obowiązującego w jednostce *Regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Gminy w Chojnicach*, ani też w wykazie stanowisk w urzędach gmin określonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2014r. poz. 1786). W przywołanych uregulowaniach występuje natomiast stanowisko „komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej”.

Na podstawie przywołanego na wstępie art. 32 ust. 3a ustawy o ochronie przeciwpożarowej wójt gminy mógł zatrudnić w urzędzie gminy wyłącznie komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej.

- W toku czynności kontrolnych ustalono, że realizując obowiązki pracownika urzędu gminy, m.in. w zakresie opisywania dowodów księgowych dokumentujących np. zakup materiałów i usług, czy też sporządzania list wypłat ekwiwalentów za udział w akcjach ratowniczych i szkoleniach pożarniczych, pan Łukasz Kwiatkowski używał imiennej pieczętki określającej jego stanowisko jako „Komendant Gminny Ochotniczej Straży Pożarnej w Chojnicach”.
- Działania zmierzające do wyeliminowania stwierdzonej nieprawidłowości podjęto w trakcie kontroli. Pismem Or.2122.19.2017 z dnia 28.12.2017 roku wójt gminy poinformował pana Łukasza Kwiatkowskiego, że – cyt.: „z dniem 1 stycznia 2018 roku dotychczasowe zajmowane stanowisko zmienia się na stanowisko Komendanta Gminnego Ochrony Przeciwpożarowej. Zakres dotychczas wykonywanych obowiązków nie ulega zmianie, za wyjątkiem zmiany nazewnictwa stanowiska pracy”.
- Z pisemnego wyjaśnienia złożonego przez panią Bożenę Kubiak – dyrektor Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich wynikało, że wymienione w umowie o pracę z panem Łukaszem Kwiatkowskim stanowisko Komendanta Gminnego Związku OSP uznano za tożsame ze stanowiskiem gminnego komendanta ochrony przeciwpożarowej. Wyżej wymieniona dodała, że ustalony dla pana Łukasza Kwiatkowskiego zakres czynności i odpowiedzialności odpowiada typowo zadaniom przypisanym dla stanowiska gminnego komendanta ochrony przeciwpożarowej.

Przywołane wyjaśnienie załączono do akt roboczych kontroli.

[Wyjaśnienie pani Bożeny Kubiak – dyrektor Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich w sprawie zatrudnienia pana Łukasza Kwiatkowskiego na stanowisku komendanta gminnego związku ochotniczych straży pożarnych – poz. 6 akt kontroli]

- 4) Kontrolę wydatków bieżących gminy na ochronę przeciwpożarową przeprowadzono na przykładzie wydatków klasyfikowanych w paragrafach: § 302 – „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń”; § 303 – „Różne wydatki na rzecz osób fizycznych”; § 421 – „Zakup materiałów i wyposażenia”; § 430 – „Zakup usług pozostałych” oraz w § 443 –

„Różne opłaty i składki”. Wydatki w tych paragrafach, na sumę 316.699,09 zł, stanowiły 78% wszystkich wydatków bieżących na ochronę przeciwpożarową.

§ 302 – „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń”

- Zaewidencjonowane w tym paragrafie wydatki w wysokości 5.762,00 zł wiązały się z wypłatą w dniu 12.12.2016 roku nagród pieniężnych (lista płac nr 212/342 z dnia 7.12.2016r.) dla 16 strażaków ochotników z jednostek OSP działających na terenie gminy. Nagrody wypłacono na skierowany do wójta gminy pisemny wniosek (pismo OR.5540.36.2016 z dnia 6.12.2016r.) pana Łukasza Kwiatkowskiego, zatrudnionego na stanowisku komendanta gminnego związku ochotniczych straży pożarnych.

W przywołanym piśmie zawarta była prośba – cyt.: „o przyznanie nagród pieniężnych w kwocie 5.762,00 zł dla wyróżniających się druhow z jednostek OSP Gminy Chojnice”.

Przyznane i wypłacone nagrody wynosiły od 250,00 zł do 700,00 zł.

- Stwierdzono brak podstaw prawnych do przyznawania i wypłacania ze środków budżetowych gratyfikacji w postaci nagród dla członków OSP.

W aktualnym stanie prawnym możliwa jest realizacja wydatków budżetowych na rzecz członków jednostek OSP, polegających na wypłacie ekwiwalentu pieniężnego za udział w działaniach ratowniczych i szkoleniach pożarniczych organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub gminę.

Nagrodzeni członkowie OSP nie byli pracownikami urzędu gminy.

Kserokopie wniosku o przyznanie nagród oraz listy płac załączono do akt roboczych kontroli.

[Kserokopie dokumentów: wniosku (pismo OR.5540.36.2016 z dnia 6.12.2016r.) o przyznanie nagród strażakom ochotnikom oraz listy płac nr 212/342 z dnia 7.12.2016r. – poz. 7 akt kontroli]

§ 303 – „Różne wydatki na rzecz osób fizycznych”

- Na zaewidencjonowaną w § 303 sumę wydatków (23.811,00 zł) składały się wyłącznie wydatki z tytułu wypłaty ekwiwalentów pieniężnych dla członków OSP biorących udział w działaniach ratowniczych lub szkoleniach pożarniczych.
- W 2016 roku wysokość ekwiwalentu pieniężnego określała uchwała Nr XX/331/08 Rady Gminy z dnia 29 grudnia 2008r. w sprawie wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych.

Z uchwały wynikało, że członkom ochotniczej straży pożarnej biorącym udział w działaniu ratowniczym przysługiwał ekwiwalent pieniężny w wysokości 15,00 zł za każdą godzinę. Za uczestniczenie w szkoleniu pożarniczym organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub gminę przysługiwał ekwiwalent pieniężny w wysokości 4,00 zł za każdą godzinę szkolenia.

W trakcie kontroli stwierdzono, że ww. uchwała nie została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego. W § 3 uchwały zawarto zapis wskazujący, że uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

- Powołując się na ww. uchwałę Rady Gminy wójt gminy wydał w dniu 30.03.2010 roku zarządzenie Nr 33a/2010 w sprawie zasad wypłaty ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Chojnice za udział w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym. Zarządzenie to obowiązywało przez większą część 2016 roku, do dnia 2.11.2016r.

Od dnia 3.11.2016 roku tematykę związaną w wypłacaniem ekwiwalentu regulowało zarządzenie Nr 142/2016 Wójta Gminy z dnia 3 listopada 2016r. w sprawie zasad wypłaty ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Chojnice za udział w działaniu ratowniczym, ćwiczeniach lub szkoleniu pożarniczym.

- Pierwsze z ww. zarządzeń zawierało uregulowania mówiące m.in., że:
 - warunkiem wypłaty ekwiwalentu jest złożenie w urzędzie gminy przez naczelnika OSP wniosku o wypłatę ekwiwalentu (wzór wniosku określał załącznik do zarządzenia);
 - członkowie OSP uczestniczący w działaniach ratowniczych lub szkoleniach pożarniczych byli zobowiązani do składania zaświadczeń o zachowaniu wynagrodzenia oraz oświadczeń o pozostawaniu w stosunku pracy – wzór oświadczenia zawarto w załączniku do zarządzenia;
 - wypłata ekwiwalentu następować miała na podstawie listy płac sporządzonej w Wydziale Finansowym w oparciu o wykaz osób uprawnionych do ekwiwalentu sporządzony przez pracownika prowadzącego w urzędzie gminy sprawy ochrony przeciwpożarowej – podstawę sporządzenia wykazu stanowić powinny sprawdzone przez tego pracownika wnioski naczelników OSP;
 - wnioski o wypłatę ekwiwalentu powinny być złożone w terminie do 15 dnia miesiąca po upływie kwartału, rozliczenie ekwiwalentu powinno nastąpić w terminie 30 dni po zakończeniu kwartału.

- Obowiązujące od dnia 3.11.2016 roku zarządzenie Nr 142/2016 Wójta Gminy z dnia 3 listopada 2016 roku różniło się od poprzedniego m.in tym, że nie określało wzoru obowiązującego wcześniej oświadczenia w sprawie zachowania wynagrodzenia oraz w sprawie pozostawania w stosunku pracy. Z kolei w zmodyfikowanym wniosku o wypłatę ekwiwalentu wprowadzono rubrykę na podpisy strażaków uprawnionych do otrzymania ekwiwalentu.

O tym, że strażacy ochotnicy nie otrzymali wynagrodzenia za czas nieobecności w pracy decydować miał zapis we wniosku o wypłatę ekwiwalentu o następującej treści –

cyt.: „W/w członkowie OSP zapoznali się z art. 28 ust. 104 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej i oświadczają, że na czas nieobecności w pracy nie otrzymali wynagrodzenia”.

- Prawidłowość wyliczania i wypłaty ekwiwalentu sprawdzono na przykładzie ekwiwalentu za I kwartał 2016 roku, wypłaconego w dniu 11.05.2016 roku na sumę 2.694,00 zł. Wypłat dokonano dla członków 6 jednostek OSP: Charzykowy, Ciechocin, Nowa Cerkiew; Ogorzeliny; Pawłowo i Swornegacie.

Ustalono, że podstawę wypłat ekwiwalentów stanowiły dokumenty wskazane w uregulowaniach wewnętrznych.

Zwrócono uwagę, że wszystkie „potwierdzenia udziału w działaniu ratowniczym...”, dotyczące działań z poszczególnych miesięcy I kwartału 2016 roku nosiły datę 15.04.2016r., jako datę sporządzenia tych potwierdzeń. Wnioski o wypłatę ekwiwalentu nie zawierały dat sporządzenia, ani też dat ich wpływu do urzędu gminy.

Przywołane zarządzenie Nr 33a/2010 Wójta Gminy z dnia 30 marca 2010r. w sprawie zasad wypłaty ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Chojnice za udział w działaniu ratowniczym lub szkoleniu pożarniczym (także zarządzenie z dnia 3.11.2016r.) określało, że – cyt.: „rozliczenie ekwiwalentu następuje w terminie do 30 dni po zakończeniu kwartału”. Uregulowania te nie wskazują jednoznacznie, że pojęcie „rozliczenie” obejmuje również wypłatę ekwiwalentu. Powyżej wykazano, że wypłata ekwiwalentu za I kwartał 2016 roku nastąpiła w dniu 11.05.2016r., tj. po upływie ponad 40 dni od zakończenia I kwartału.

Kontrola wyliczeń ekwiwalentu na podstawie przedłożonych do kontroli wniosków o wypłatę ekwiwalentu oraz „potwierdzeń udziału w działaniu ratowniczym (...)” nie wykazała nieprawidłowości.

§ 421 – „Zakup materiałów i wyposażenia”

- Wydatki w wysokości 230.826,29 zł wiązały się z zapłatą faktur, m.in. za zakup: paliwa, oleju i części do samochodów pożarniczych; sprzętu pożarniczego; materiałów budowlanych do remontów i napraw remiz strażackich; mebli do remizy strażackiej; umundurowania strażackiego; środków czystości; sprzętu RTV i AGD do remizy strażackiej, itp.
- Klasyfikowane w tym paragrafie środki budżetowe wykorzystano również do zapłaty faktur za zakupione artykuły żywnościowe i bukiet okolicznościowy na XI Zjazd Gminnego Związku OSP RP w Chojnicach. Na podstawie dowodów księgowych oznaczonych numerami 10070-10072 ustalono, że wydatki te wyniosły 300,29 zł.

W myśl przepisów art. 32 ustawy o ochronie przeciwpożarowej gmina, jako podmiot tworzący jednostki OSP, ponosi koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia

i zapewnienia gotowości bojowej ochotniczej straży pożarnej. Na gminie spoczywa również obowiązek bezpłatnego umundurowania członków OSP; ubezpieczenia w instytucji ubezpieczeniowej członków OSP i młodzieżowej drużyny pożarniczej oraz ponoszenia kosztów okresowych badań lekarskich członków OSP biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych.

Przywołany artykuł, jak też inne przepisy ww. ustawy nie dają podstaw do finansowania wydatków powiązanych z funkcjonowaniem gminnych władz stowarzyszenia Związek OSP RP.

§ 430 – „Zakup usług pozostałych”.

- Wydatki na sumę 29.658,80 zł wiązały się z zapłatą faktur, m.in. za: przeglądy techniczne samochodów pożarniczych; zezwolenia na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi; za pobór wody i zrzut ścieków; przeglądy narzędzi hydraulicznych; montaż kamer do monitoringu budynku remizy; kurs ratownika medycznego.
- Ustalono, że środki budżetowe przeznaczone na finansowanie zadań gminy z zakresu ochrony przeciwpożarowej wykorzystano też do zapłaty faktury za „oprawę muzyczną festynu – Ogólnopolski Zlot Samochodów Strażackich w dniach 9-10.07.2016r.” – zapłata 3.000,00 zł w dniu 15.07.2016r. dla firmy RADEX w Czersku według faktury nr 12/2016 z dnia 9.07.2016r.

Kolejny wydatek, w kwocie 2.952,00 zł, poniesiono w dniu 18.07.2016 roku poprzez przelew na rachunek firmy „Spotkanie z Balladą” Impresariat Małgorzata Krysik w Podłężu za „spektakl kabaretowy pt. „Kabaret z Kopydłowa”. Z opisu faktury nr 2/7/2016 z dnia 10.07.2016 roku wynikało, że spektakl zrealizowano na Ogólnopolskim Zlocie Samochodów Strażackich.

- Środki budżetu gminy klasyfikowane w § 430 w rozdziale 75412 – „Ochotnicze straże pożarne” wykorzystano również do zapłaty faktury nr 73/2016 firmy „Auto-Handel-Naprawa Maszyny Rolnicze – Usługi Transportowe Józef Tyborski w Konarzynach” z dnia 6.06.2016r., wystawionej na kwotę 1.900,00 zł za „wyżywienie”.

Z opisu faktury zapłaconej w dniu 17.06.2016r. wynikało, że dotyczyła ona usługi gastronomicznej na XI Zjeździe Gminnego Związku OSP RP w Chojnicach.

Stwierdzono, że przepisy art. 32 ustawy o ochronie przeciwpożarowej, regulujące tematykę ponoszenia przez gminę kosztów związanych z funkcjonowaniem jednostek OSP, nie dają podstaw do finansowania z budżetu gminy wydatków na funkcjonowanie gminnych władz stowarzyszenia Związek Ochotniczej Straży Pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej.

- 5) W trakcie kontroli poproszono pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy o wskazanie w pisemnym wyjaśnieniu podstaw prawnych finansowania wydatków na

nagrody dla członków OSP niebędących pracownikami urzędu gminy (5.762,00 zł) oraz na funkcjonowanie gminnych władz stowarzyszenia Związek Ochotniczej Straży Pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej (2.200,29 zł, w tym 1.900,00 zł na wyżywienie na XI Zjeździe Gminnego Związku OSP RP w Chojnicach oraz 300,29 zł na zakup artykułów żywnościowych i bukietu okolicznościowego na ww. Zjazd). Suma tych wydatków wyniosła 7.962,29 zł.

Udzielając wyjaśnienia dotyczącego wydatków poniesionych na organizację ww. Zjazdu pan Zbigniew Szczepański – wójt gminy podał, że – cyt.: *„obiad i kwiaty zakupione na Zjazd Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Gminy Chojnice stanowią formę podziękowania za 5-letnią społeczną działalność i pracę strażaków - ochotników. Na uroczystym spotkaniu, oprócz podsumowywania 5-letniego okresu działalności strażaków z Gminy Chojnice miało miejsce szkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej.”*

Odnosząc się do pytania dotyczącego przyznania i wypłacenia nagród pieniężnych strażakom ochotnikom wójt gminy podał, że – cyt.: *„Nagrody pieniężne wypłacane strażakom Ochotniczych Straży Pożarnych stanowią formę podziękowania, a także częściową rekompensatę za pracę na rzecz ochrony przeciwpożarowej. Strażacy – ochotnicy chcąc dbać o bezpieczeństwo mieszkańców gminy, muszą uczestniczyć w naradach, szkoleniach i ćwiczeniach strażackich, podczas których zdobywają i doskonalą wiedzę z zakresu ochrony przeciwpożarowej, udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym, itp. Nagroda ta została przyznana tym strażakom, którzy uczestniczyli w trudnych, a niekiedy tragicznych działaniach związanych z ratowaniem życia, zdrowia i mienia ludzkiego.”*

W dalszej części wyjaśnienia, po wymienieniu przykładowych 3 działań ratowniczych zrealizowanych w kwietniu, maju i lipcu 2016 roku, wójt gminy podał, że – cyt.: *„Nagrodzeni strażacy uczestniczyli również w szkoleniach i ćwiczeniach strażackich, a także społecznie wykonywali inne zadania na rzecz OSP. Są to m.in. drobne remonty remiz, naprawy sprzętu pożarniczego. Pracując na rzecz OSP ponoszą także koszty związane m.in. z dojazdami czy wykonywaniem połączeń telefonicznych.”*

Cytowane wyjaśnienie wójta gminy oraz pisemne zapytanie kontrolującego załączono do akt roboczych kontroli.

[Wyjaśnienie pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy w sprawie finansowania z budżetu gminy wydatków na nagrody dla strażaków OSP niebędących pracownikami urzędu gminy oraz na funkcjonowanie gminnych władz stowarzyszenia Związek Ochotniczej Straży Pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej; pisemne zapytanie kontrolującego skierowane do wójta gminy –

– poz. 8 akt kontroli]

§ 443 – „Różne opłaty i składki”

- Zaewidencjonowane w tym paragrafie wydatki na sumę 26.641,00 zł wiązały się z opłaceniem składek za ubezpieczenie samochodów pożarniczych i łodzi ratunkowej

(OSP Charzykowy) na rok 2016 (21.441,00 zł), jak też z ubezpieczeniem strażaków ochotników na rok 2017 (5.200,00 zł).

- Wymienioną powyżej kwotę 5.200,00 zł przelano w dniu 28.12.2016 roku na bankowy rachunek Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim w odpowiedzi na pismo OP-IIc-2/207/16 ww. Zarządu z dnia 2.11.2016r., potwierdzające przyjęcie zgłoszenia przez kontrolowaną gminę udziału w Strażackim Funduszu Wypadkowym. Z przywołanego pisma wynikało, że zgłoszenie na rok 2017 obejmowało strażaków w 13 jednostkach OSP. Kwota 5.200,00 zł podlegała zapłacie w terminie do dnia 30.01.2017r.

Do przywołanego pisma podpisane było adresowane do Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP w Gdańsku niepodpisane pismo (zgłoszenie) OR.2426.1.2016 z dnia 25.10.2016r., wnoszące o ubezpieczenie członków 13 ochotniczych straży pożarnych od następstw nieszczęśliwych wypadków związanych z realizacją zadań na rzecz ochrony przeciwpożarowej przez Strażacki Fundusz Wypadkowy w 2017r. Zawarte w piśmie zestawienie wymieniało siedziby 13 jednostek OSP, typy tych jednostek (wszystkie typu „S”), wysokość składki za jednostkę (w każdym przypadku 400,00 zł) oraz wysokość składki rocznej łącznie za wszystkie jednostki – 5.200,00 zł.

Przywołane zgłoszenie zawierało też upoważnienie dla ww. Zarządu do realizacji w imieniu gminy – cyt. „zapisu art. 32 pkt 3 ust. 2 ustawy o ochronie przeciwpożarowej”. Przepisy ust. 3 pkt 2 (w piśmie niepoprawnie oznaczono ustęp i punkt) przywołanego art. 32 ustawy o ochronie przeciwpożarowej nakładają na gminę obowiązek ubezpieczania w instytucji ubezpieczeniowej członków ochotniczej straży pożarnej i młodzieżowej drużyny pożarniczej, przy czym ubezpieczenie to może być imienne lub zbiorowe nieimienne.

- Ustalono, że wpłat na Strażacki Fundusz Wypadkowy kontrolowana jednostka dokonywała również w latach wcześniejszych. Okazane do kontroli dokumenty wskazywały, że na 2015 i 2016 rok kontrolowana jednostka zgłaszała do ubezpieczenia strażaków ochotników z działających na terenie gminy 13 jednostek OSP typu „S”. Na rachunek Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP w Gdańsku z siedzibą w Pruszczu Gdańskim przelewano kwoty (składki) w wysokościach po 5.200,00 zł.
- W trakcie kontroli poproszono pana Łukasza Kwiatkowskiego – pracownika prowadzącego sprawę ochrony przeciwpożarowej o złożenie pisemnego oświadczenia zawierającego informację o liczbie strażaków OSP na terenie gminy oraz odpowiedź na pytanie, czy poza wpłatami na Strażacki Fundusz Wypadkowy w latach 2013-2016 i w roku 2017 realizowano wydatki związane z ubezpieczaniem strażaków OSP w instytucji ubezpieczeniowej.

Z przedłożonego przez pana Łukasza Kwiatkowskiego wyjaśnienia wynikało, że w latach 2013-2017 gmina ubezpieczała członków ochotniczych straży pożarnych wyłącznie w Strażackim Funduszu Wypadkowym. Wyżej wymieniony dodał, że z otrzymanych pism Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Oddział Wojewódzki w Gdańsku wynika, że Strażacki Fundusz Wypadkowy – cyt.: „realizuje w imieniu gminy zapis art. 32 pkt 3 ust. 2 ustawy o ochronie przeciwpożarowej”. W końcowej części wyjaśnienia zawarta była informacja mówiąca, że – cyt.: „Zakres ubezpieczenia obejmuje około 200 członków czynnych OSP z Gminy Chojnice oraz około 100 członków Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej”. Do złożonego wyjaśnienia pan Łukasz Kwiatkowski załączył kserokopie pism Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Wojewódzki w Gdańsku z lat 2012-2016 określających wysokości składek rocznych.

Przywołane wyjaśnienie załączono do akt roboczych kontroli.

[Wyjaśnienie pana Łukasza Kwiatkowskiego – komendanta Gminnego Ochotniczej Straży Pożarnej RP w Chojnicach, dotyczące ubezpieczania strażaków jednostek OSP funkcjonujących na terenie gminy – poz. 9 akt kontrol]

3.5.12. Fundusz sołecki

- 1) W 2016 roku kontrolowana jednostka nie realizowała wydatków w ramach funduszu sołeckiego.
- 2) Ustalono, że podjętą w dniu 13.02.2015 roku uchwałą Nr III/30/2015 w sprawie rozstrzygnięcia o wyodrębnieniu w budżecie Gminy Chojnice na rok 2016 środków stanowiących fundusz sołecki Rada Gminy nie wyraziła zgody na wyodrębnienie w budżecie gminy na rok 2016 środków funduszu sołeckiego – cyt.: „w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2009r. o funduszu sołeckim (Dz. U. Nr 52, poz. 420 z późn. zm.).”

Zwrócono uwagę, że w 2015 roku tematykę funduszu sołeckiego regulowała ustawa z dnia 21 lutego 2014r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2014r., poz. 301).

3.5.13. Inne wydatki

- 1) W 2016 roku zrealizowano jeden wydatek polegający na przelewie środków finansowych kontrolowanej jednostki na państwowy fundusz celowy.
Wydatek w kwocie 2.000,00 zł, klasyfikowany w § 230 – „Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy” w rozdziale 75404 – „Komendy wojewódzkie Policji” poniesiono w dniu 28.04.2016 roku w drodze przelewu na bankowy rachunek funduszu celowego pozostający w dyspozycji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku.
- Podstawę przekazania środków stanowiła zawarta z ww. Komendą umowa nr FN.032.2.2016 z dnia 4.04.2016r., na mocy której gmina zobowiązała się do przekazania ww. kwoty na zakup odbiornika GARMIN GPSMAP na potrzeby poszukiwań osób zaginionych. Komenda miała wykorzystać otrzymane środki zgodnie

z przeznaczeniem, w terminie do dnia 30.09.2016r., jak też rozliczyć je do dnia 31.10.2016r.

Ustalono, że w dniu 3.06.2016r., tj. już po przekazaniu środków, strony umowy spisały aneks nr 1/2016 do ww. umowy, wprowadzający możliwość wykorzystania przekazanych środków także na zakup wyposażenia ww. odbiornika.

- Księgowego rozliczenia przekazanych środków (Wn 810/ Ma 224) dokonano pod datą 25.10.2016 roku w oparciu o otrzymaną w dniu 24.10.2016 roku pisemną informację Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku o wykorzystaniu środków.

Na podstawie pisma F.312.1-15/2016 z dnia 18.10.2016r. oraz załączonych kserokopii dwóch faktur z maja i sierpnia 2016 roku ustalono, że otrzymane środki Komenda wykorzystwała w całości na zakup urządzenia GARMIN oraz wyposażenia do tego urządzenia, w postaci ładowarki, zestawu samochodowego i smyczy.

- 2) W trakcie ustalono, że w grudniu roku wójt gminy przyznał nagrody uznaniowe dla wszystkich 34 sołtysów gminy na sumę 24.888,00 zł. Nagrody w jednakowej wysokości (po 732,00 zł) przyznano – cyt.: „za całokształt pracy w roku 2016” – takie uzasadnienie przyznania nagród zawarto w piśmie Or.0020.3.2016 wójta gminy z dnia 5.12.2016r.

Wypłata nagród nastąpiła w dniu 16.12.2016 roku na podstawie „Listy płac: Grudzień 2016 nagrody dla sołtysów nr 211”, oznaczonej odręcznie także jako „L.p. 344”.

Wydatki związane z wypłatą nagród dla sołtysów zaewidencjonowano w § 302 – „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń” w rozdziale 75095 – „Pozostała działalność”.

- W budżecie gminy plan wydatków na ten cel, w wysokości 25.000,00 zł, ustalono zarządzeniem Nr F/150/2016 Wójta Gminy z dnia 30 listopada 2016r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2016 rok (przeniesiono plan wydatków z rozdziału 75023 – „Urzędy gmin...”), w planie finansowym urzędu gminy wydatki w tej samej wysokości zabezpieczono zarządzeniem Nr F/151/2016 Wójta Gminy z dnia 30 listopada 2016r. w sprawie zmiany planu finansowego Urzędu Gminy w Chojnicach na 2016 rok.

Stwierdzono, że wydatkowanie środków z budżetu gminy z przeznaczeniem na nagrody pieniężne dla sołtysów nie znajdowało umocowania w obowiązujących przepisach prawa. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym sołtysom przysługuje jedynie dieta oraz zwrot kosztów podróży służbowej, na zasadach ustalonych przez radę gminy – art. 37b ww. ustawy.

- Kserokopię przywołanych powyżej dokumentów, tj. pisma wójta gminy z dnia 5.12.2016r., informującego z przyznaniu nagród sołtysom, jak też listy płac, na podstawie której wypłacono nagrody, załączono do akt roboczych kontroli.

[Kserokopie dokumentów: Pisma Or.0020.3.2016 wójta gminy z dnia 5.12.2016 roku w sprawie przyznania nagród sołtysom; listy płac nr 211 „Grudzień 2016 – nagrody dla sołtysów” (oznaczonej odręcznie także jako „L.p. 344”) – poz. 10 akt kontroli]

- W trakcie kontroli poproszono pana Zbigniewa Szczepańskiego – wójta gminy o podanie przepisów prawa stanowiących podstawę przyznania nagród sołtysom.
W pisemnym wyjaśnieniu pan Zbigniew Szczepański – wójt gminy podał, że – cyt.: „*W ramach posiadanych kompetencji, mając na uwadze art. 30 i 31 ustawy o samorządzie gminnym, jak również biorąc pod uwagę zaangażowanie sołtysów w rozwiązywaniu trudnych problemów gminy i poszczególnych sołectw uznałem za zasadne wyróżnienie sołtysów za ich całoroczną, trudną pracę rekompensatą finansową. Wypłata nagród stanowi dodatkowe bodźce do pracy na rzecz samorządu gminnego. Środki na ten cel zostały zabezpieczone w budżecie.*
Dodatkowo wyjaśniam, że przyznane diety za pełnienie funkcji sołtysa są na bardzo niskim poziomie i w całości nie pokrywają kosztów związanych z pełnieniem funkcji sołtysa, stąd uznałem, że przyznanie dodatkowej jednorazowej gratyfikacji zrekompensuje chociażby w części koszty poniesione przez osoby pełniące funkcję sołtysa.”
Cytowane wyjaśnienie zawarte jest w punkcie 3. pisemnego wyjaśnienia stanowiącego poz. 8 akt roboczych kontroli.

3.6. Wydatki majątkowe

3.6.1. Planowanie nakładów inwestycyjnych (Wieloletnia Prognoza Finansowa)

- 1) Ustalono, że w 2014, 2015 i 2016 roku, tj. w latach objętych kontrolą wydatków majątkowych, obowiązywały wieloletnie prognozy finansowe (dalej: „WPF”) uchwalone w grudniu roku poprzedniego. Prognozy te były zmieniane w trakcie każdego roku.
- W 2014 roku obowiązywała WPF na lata 2014-2025, przyjęta uchwałą Nr XXXIX/486/2013 Rady Gminy z dnia 20 grudnia 2013r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Chojnice.
Ostatniej zmiany tej WPF dokonano uchwałą Nr II/8/2014 Rady Gminy z dnia 19 grudnia 2014r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIX/486/2013 Rady Gminy (...).
- W roku 2015 obowiązywała WPF na lata 2015-2025, przyjęta uchwałą Nr II/10/2014 Rady Gminy z dnia 19 grudnia 2014r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Chojnice, zmieniona po raz ostatni uchwałą Nr X/171/2015 Rady Gminy z dnia 29 grudnia 2015r., w sprawie zmiany uchwały Nr II/10/2014 Rady Gminy (...).
- W 2016 roku obowiązywała WPF na lata 2016-2025, przyjęta uchwałą Nr X/179/2015 Rady Gminy z dnia 29 grudnia 2015r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Chojnice.
Ostatniej zmiany tej WPF dokonano uchwałą Nr XIX/317/2016 Rady Gminy z dnia 21 grudnia 2016r. w sprawie zmiany uchwały Nr X/179/2015 Rady Gminy (...).

- 2) Wielkości prognozowanych wydatków majątkowych na lata 2014-2019 według WPF uchwalanych w grudniu 2013, 2014 i 2015 roku przedstawiono w tabeli:

Nr uchwały Rady Gminy dot. WPF, data przyjęcia uchwały	Prognoza wydatków majątkowych na rok (w pełnych złotych):					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7
WPF na lata 2014-2025 XXXIX/486/2013 z dnia 20.12.2013r.	16.275.236	7.203.627	6.410.000	5.576.700	7.640.000	7.500.000
WPF na lata 2015-2025 Nr II/10/2014 z dnia 19.12.2014r.	15.075.269 (wykonane)	6.067.065	9.410.000	5.576.700	7.640.000	7.500.000
WPF na lata 2016-2025 Nr X/179/2015 z dnia 29.12.2015r.	15.075.269 (wykonane)	7.893.370 (wykonane)	8.569.640	4.489.500	7.640.000	7.500.000

- 3) Na podstawie ww. uchwał i powyższego zestawienia ustalono, że uchwalona w dniu 19.12.2014 roku WPF na lata 2015-2025 zakładała ponad 60% obniżkę wydatków majątkowych na 2015 rok (6.067.065 zł) w stosunku do wydatków majątkowych na rok poprzedni, ujętych w prognozie na lata 2014-2025 w wysokości 16.275.236 zł.

Ustalono też, że uchwalając w grudniu 2015 roku WPF na lata 2016-2025 zakładano spadek wydatków majątkowych w 2016 roku w stosunku do prognozy uchwalonej rok wcześniej – prognozowane wydatki majątkowe w wysokości 8.569.640,00 zł stanowiły 91% wydatków planowanych na ten rok w WPF na lata 2015-2025 (9.410.000,00 zł).

3.6.2. Wydatki na inwestycje i remonty (z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych)

Ustalenia w zakresie planowania i realizacji wydatków inwestycyjnych w latach 2014-2016 przedstawiono poniżej, odrębnie dla każdego roku budżetowego.

Rok 2014

- 1) Z uchwały Nr XXXIX/485/2013 Rady Gminy z dnia 20 grudnia 2013r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Chojnice na 2014 rok wynikało, że wydatki majątkowe gminy zaplanowano w wysokości 16.275.236,00 zł.

Środki w tej wysokości zamierzano wykorzystać na finansowanie: 19 zadań inwestycyjnych (13.634.465,00 zł); zakupów inwestycyjnych na sumę 340.530,00 zł; dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek (600.000,00 zł); wkładów do spółek prawa handlowego (954.771,00 zł) oraz dotacji celowych na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego – 745.470,00 zł.

- 2) Po dokonanych w trakcie roku zmianach budżetu końcowy plan wydatków majątkowych wynosił 19.570.445,00 zł i był wyższy od planu początkowego o 3.295.209,00 zł (o 20%). Końcowy plan wydatków majątkowych zakładał wydatkowanie: 15.614.444,00 zł na finansowanie 27 zadań inwestycyjnych; 587.340,00 zł na zakupy inwestycyjne;

649.080,00 zł w formie dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek; 1.959.111,00 zł na wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz 760.470,00 zł na finansowanie dotacji celowych na pomoc finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego.

W zakresie planowanych wydatków na własne zadania inwestycyjne i zakupy inwestycyjne (16.201.784,00 zł) największe środki budżetowe zamierzano wydatkować na finansowanie zadań związanych z: budową tras rowerowych i infrastruktury turystycznej (3.765.511,00 zł); przebudową drogi gminnej Raclawki – Objezierze (940.000,00 zł) oraz budową ścieżki rowerowej od skrzyżowania na Owink do Drzewicza – 814.915,00 zł.

- 3) Ustalono, że w 2014 roku wydatki majątkowe gminy wyniosły 15.075.268,66 zł i były niższe od wydatków planowanych o 4.495.176,34 zł – stanowiły 77% wydatków planowanych.

Powyższa wielkość obejmowała: 12.229.369,11 zł wydatków inwestycyjnych gminnych jednostek budżetowych (§§ 605 i 606); 442.062,20 zł dotacji celowych dla jednostek sektora finansów publicznych (§ 622); 168.256,35 zł dotacji dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 623); 1.490.111,00 zł wydatków na wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego (§ 601) oraz 745.470,00 zł dotacji celowych na pomoc finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego (§ 630).

- 4) Kontrolę wydatków i kosztów inwestycyjnych przeprowadzono na przykładzie zadania inwestycyjnego związanego z przebudową drogi gminnej nr 239017G Raclawki - Objezierze.

Początkowy plan wydatków inwestycyjnych na zadanie „Budowa drogi Raclawki – Objezierze” (§ 6050 w rozdziale 60016 – „Drogi publiczne gminne”) w wysokości 1.000.000,00 zł ustalono przywołaną na wstępie tej części protokołu uchwałą budżetową podstawową z dnia 20.12.2013r.

W trakcie 2014 roku plan ten początkowo zmniejszono o 90.000,00 zł, do wysokości 910.000,00 zł (zarządzenie Nr F/115/2014 Wójta Gminy z dnia 28.08.2014r.), po czym uchwałą Nr XLV/547/2014 Rady Gminy z dnia 7 listopada 2014r. w sprawie zmian w budżecie gminy Chojnice na 2014 rok zwiększono o 30.000,00 zł, do wysokości 940.000,00 zł. Tą ostatnią uchwałą zmieniono też nazwę zadania inwestycyjnego na: „Przebudowa drogi gminnej nr 239017G Raclawki – Objezierze od km 0+000 do km 0+990”.

- 5) W 2014 roku na kontrolowane zadanie poniesiono wydatki na sumę 930.301,23 zł.
Wydatki związane były z zapłatą:

- wynagrodzenia wykonawcy robót budowlanych (spółka MARBRUK w Charzykowach) wg umowy nr 41/PR/2014 z dnia 12.09.2014r.	- 880.965,90 zł;
- wynagrodzenia wykonawcy robót budowlanych (MARBRUK) wg umowy nr 41.1/PR/2014 z 10.11.2014r.	- 34.812,83 zł;
- wynagrodzenia inspektora nadzoru inwestorskiego	- 7.500,00 zł;
- rachunku za wykonanie materiałów do zgłoszenia robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę oraz materiałów przetargowych dla przebudowy drogi gminnej	- 7.000,00 zł;
- faktury za czynności geodezyjne i kartograficzne	- 22,50 zł;
Razem:	- 930.301,23 zł.

Spółka MARBRUK w Charzykowach otrzymała wynagrodzenie wynikające z dwóch umów o roboty budowlane. Pierwsza umowa dotyczyła zamówienia powierzonego do realizacji w wyniku rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego, drugą umową zlecono wykonawcy wykonanie „prac dodatkowych” niezbędnych do wykonania przy realizacji zamówienia podstawowego. Szczegółowe ustalenia w tym zakresie przedstawiono w dalszej części protokołu, dotyczącej przestrzegania Prawa Zamówień Publicznych.

- 6) Przed 2014 rokiem na ww. zadanie inwestycyjne nie poniesiono żadnych kosztów. W 2014 roku na analitycznym koncie kosztów (080-276) zaksięgowano koszty na sumę 930.301,23 zł, równe poniesionym w tym roku wydatkom.

Księgowego rozliczenia kosztów dokonano pod datą 31.12.2014 roku na podstawie dokumentu „Rozliczenie – obiekt: Przebudowa drogi gminnej nr 239017G Raclawki – Objezierze (...)”, sporządzonego w dniu 7.01.2015 roku przez pana Zdzisława Stormanna – dyrektora Wydziału Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej. Pod datą ostatniego dnia 2014 roku na stan środków trwałych przyjęto też składnik majątku pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 239017G Raclawki – Objezierze” o wartości początkowej równej kwocie rozliczonych kosztów.

- 7) Kontrolę przestrzegania w 2014 roku ustawy Prawo Zamówień Publicznych w zakresie wydatków majątkowych przeprowadzono na przykładzie zamówienia publicznego pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 239017G Raclawki – Objezierze na odcinku od km 0+000,00 do km 0+990,00 oraz od km 3+358,58 do km 4+348,58 (0+350,00 do km 1+340,00)” (sprawa PR.271.18.2014).

Podstawowe informacje dotyczące tego zamówienia zawarto w tabeli poniżej:

Wyszczególnienie	Ustalone dane
1	2
Wartość szacunkowa zamówienia	1.477.443,75 zł – równowartość 349.699,11 euro;
Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia	z dnia 11.08.2014r., zatwierdzona przez kierownika zamawiającego – brak oznaczenia daty zatwierdzenia;
Wybrany tryb zamówienia publicznego	przetarg nieograniczony;
Rodzaj zamówienia	roboty budowlane;
Zakres rzeczowy zamówienia (ogólnie)	przebudowa drogi gminnej o długości 1,98 km (2 x 990 m) i szerokości 3,50 m – wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego ze wzmocnieniem podbudowy kruszywem; wykonanie poboczy z kruszywa; wykonanie zjazdów;
Wymagany termin wykonania zamówienia	50 dni od dnia podpisania umowy;
Wadium	zamawiający nie żądał wniesienia wadium;
Oferty częściowe	nie dopuszczono możliwości składania ofert częściowych;
Przewidywane zamówienia uzupełniające	przewidziano możliwość udzielania zamówień uzupełniających stanowiących nie więcej niż 50% wartości zamówienia podstawowego
Publikacja w BZP ogłoszenia o zamówieniu oraz o zmianie ogłoszenia	ogłoszenie nr 173385-2014; data – 11.08.2014r.; ogłoszenie nie było zmieniane.
Termin składania ofert	godz. 9.00 w dniu 27.08.2014r.;
Kryteria oceny ofert	cena – 100%;
Cena w ofercie (ryczałtowa, kosztorysowa)	cena kosztorysowa;
Powołanie komisji przetargowej	zarządzenie Nr 112/2014 Wójta Gminy z dnia 14 sierpnia 2014r.
Liczba złożonych ofert	2
Oferta z najniższą ceną – oferta z najwyższą ceną	najniższa cena : MARBRUK Sp. z o.o. w Charzykowach – 880.965,90 zł; najwyższa cena: Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów Sp. z o.o. w Świeciu – 945.490,78 zł;
Oferty odrzucone – podstawa prawna	żadnej oferty nie odrzucono;
Wykluczeni wykonawcy – podstawa prawna	żadnego wykonawcy nie wykluczono;
Cena wybranej oferty – wybrany wykonawca	880.965,90 zł – MARBRUK Sp. z o.o. w Charzykowach;
Zawiadomienie o wyborze oferty – data	2.09.2014r.
Numer umowy, data zawarcia	nr 41/PR/2014 z dnia 12.09.2014r.
Publikacja ogłoszenia o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych	ogłoszenie nr 194633-2014; data ogłoszenia – 12.09.2014r.

- Ustalono, że procedurę wyboru wykonawcy kontrolowanego zamówienia publicznego wszczęto na wniosek Wydziału Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej z dnia 21.07.2014r. Zatwierdzenie przez kierownika zamawiającego zaproponowanego trybu wyłonienia wykonawcy zamówienia (przetarg nieograniczony) nastąpiło w dniu 11.08.2014r.
- Szacunkową wartość zamówienia (1.477.443,75 zł) określono w oparciu o aktualne kosztorysy inwestorskie, sporządzone odrębnie dla odcinka drogi w Raclawkach, w kierunku Objezierza oraz dla odcinka drogi w Objezierzu, w kierunku Raclawek, z uwzględnieniem wartości przewidzianych przez zamawiającego zamówień uzupełniających (492.481,25 zł – równowartość 116.566,37 euro).
- Przed otwarciem ofert w dniu 27.08.2014 roku zamawiający podał kwotę przeznaczoną na finansowanie ww. zamówienia publicznego – 1.000.000,00 zł. Kwota ta stanowiła plan wydatków budżetowych na zadanie inwestycyjne związane z przebudową drogi gminnej Raclawki – Objezierze.
- Spośród dwóch ofert złożonych do przetargu i spełniających warunki SIWZ komisja przetargowa za najkorzystniejszą uznała ofertę spółki MARBRUK w Charzykowach z ceną w wysokości 880.965,90 zł. Oferta ta uzyskała maksymalną ilość punktów przy zastosowaniu określonego w ogłoszeniu o zamówieniu i SIWZ kryterium najniższej ceny

w ocenie złożonych ofert. Wniosek komisji przetargowej o zatwierdzenie wyboru najkorzystniejszej oferty kierownik zamawiającego podpisał w dniu 2.09.2014r., tj. w dniu sporządzenia tego wniosku.

- Na dzień wyboru najkorzystniejszej oferty zamawiający posiadał wystarczające środki na finansowanie zamówienia – plan wydatków na przebudowę drogi Raclawki – Objezierze wynosił 1.000.000,00 zł, do tego dnia poniesiono wydatki w wysokości 7.022,50 zł.
- Taki sam plan wydatków i wykorzystanie środków występowało na dzień 12.09.2014r., tj. na dzień zawarcia z wybranym wykonawcą umowy nr 41/PR/2014 o roboty budowlane. Zgodnie z umową zamówienie miało być wykonane w terminie do dnia 1.11.2014r., tj. w podanym w ogłoszeniu o zamówieniu terminie 50 dni od dnia podpisania umowy.
- Przed zawarciem ww. umowy wykonawca wniósł wymagane zabezpieczenie należytego wykonania umowy. Zabezpieczenie wniesiono w formie gwarancji ubezpieczeniowej. Stwierdzono, że wniesionego zabezpieczenia nie zaksięgowano pozabilansowo w urzędzeniach księgowych kontrolowanej jednostki – obowiązujący w jednostce zakładowy plan kont nie określał pozabilansowego konta do ewidencji wniesionych gwarancji.
- Postanowienia umowy o roboty budowlane były zgodne ze SIWZ, określone w umowie wynagrodzenie wykonawcy wynikało ze złożonej oferty przetargowej.
- Ustalono, że w dniu 10.11.2014r., tj. po upływie określonego w umowie nr 41/PR/2014 z dnia 12.09.2014 roku terminu zakończenia robót (1.11.2014r.) zamawiający zawarł z ww. wykonawcą kolejną umowę o roboty budowlane – umowę nr 41.1/PR/2014.

Z umowy tej wynikało m.in., że:

- przedmiotem umowy było wykonanie „robót dodatkowych związanych z zadaniem *Przebudowa drogi gminnej nr 239017G Raclawki – Objezierze na odcinku od km 0+000,00 do km 0+990,00 oraz od km 3+358,58 do km 4+348,58 (0+350,00 do km 1+340,00) określonych w protokole konieczności z dnia 3.10.2014r.*”;
 - roboty miały być wykonane do dnia 13.11.2014r.;
 - za wykonane prace wykonawca miał otrzymać wynagrodzenie brutto (z VAT) w wysokości 34.812,83 zł.
- Przywołany w umowie protokół konieczności, podpisany przez przedstawicieli inwestora i wykonawcy oraz przez inspektora nadzoru inwestorskiego, wskazywał w ust.1 na konieczność wykonania robót nieujętych w dokumentacji, polegających na: usunięciu warstwy ziemi urodzajnej na powierzchni 1.523,55 m², wykonaniu koryt na tej samej powierzchni; wykonaniu podbudowy z gruzu betonowego na powierzchni 624 m².
W uzasadnieniu podano, że – cyt.: „*W związku z prowadzonym tyczeniem geodezyjnym trasy drogi stwierdzono występowanie odchylenia trasy istniejącej drogi od zaprojektowanej, mieszczącej się w obrębie pasa drogowego. W rezultacie zaistniała*

konieczność korekty trasy drogi, tak aby nie wchodzić na teren działek prywatnych – należy wykonać korytowanie i podbudowę w ilościach określonych w ust. 1”.

- Z ww. protokołu konieczności oraz z załączonych do niego dwóch kosztorysów różnicowych wynikało, że wartość robót do wykonania dodatkowo wynosiła 34.812,83 zł. Taką kwotę, jako wynagrodzenie wykonawcy robót, podano w zawartej w dniu 10.11.2014 roku umowie nr 41.1/PR/2014.
- Komisyjnego odbioru prac wykonanych na podstawie obu umów, zgłoszonych do odbioru pismem z dnia 3.11.2014 roku dokonano w dniu 12.11.2014r.
- Zapłaty faktur wykonawcy robót z dnia 13.11.2014 roku i 19.11.2014r., wystawionych na kwoty wynikające z zawartych umów, dokonano w dniu 9.12.2014r., z zachowaniem terminów określonych w umowach.

Rok 2015

- 1) Z uchwały Nr II/9/2014 Rady Gminy z dnia 19 grudnia 2014r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Chojnice na 2015 rok wynikało, że wydatki majątkowe gminy zaplanowano w wysokości 6.067.065,00 zł.

Środki w ww. wysokości zamierzano wykorzystać na finansowanie: 13 zadań inwestycyjnych (3.888.800,00 zł); zakupów inwestycyjnych (368.340,00 zł); dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek (100.000,00 zł); wkładów do spółek prawa handlowego (1.250.000,00 zł) oraz dotacji celowych na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego – 459.925,00 zł.

- 2) Po dokonanych w trakcie roku zmianach budżetu końcowy plan wydatków majątkowych wynosił 9.230.633,00 zł i był wyższy od planu początkowego o 3.163.568,00 zł (o 52%). Końcowy plan zakładał wydatkowanie: 4.748.211,00 zł na finansowanie 16 zadań inwestycyjnych; 972.394,00 zł na zakupy inwestycyjne; 840.104,00 zł w formie dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek; 1.782.000,00 zł na wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz 887.924,00 zł na finansowanie dotacji celowych na pomoc finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego.

W zakresie planowanych wydatków na własne zadania inwestycyjne i zakupy inwestycyjne (§§ 605 i 606 – 5.720.605,00 zł) największe środki zamierzano wydatkować na finansowanie zadań związanych z: budową tras rowerowych i infrastruktury turystycznej (1.910.000,00 zł); zakupem nieruchomości (802.000,00 zł) oraz budową drogi gminnej Swornegacie – Zbrzyca (550.000,00 zł).

- 3) W 2015 roku wykonano wydatki majątkowe na sumę 7.893.369,61 zł. Wydatki te były o 1.337.263,39 zł niższe od wydatków planowanych – stanowiły 85,5% wydatków planowanych.

Powyższa wielkość obejmowała: 4.413.775,33 zł wydatków inwestycyjnych gminnych jednostek budżetowych (§§ 605 i 606); 58.165,06 zł dotacji celowych dla jednostek sektora finansów publicznych (§ 622); 751.505,63 zł dotacji dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych (§ 623); 1.782.000,00 zł wydatków na wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego (§ 601) oraz 887.923,59 zł dotacji celowych na pomoc finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego (§ 630).

- 4) Kontrolę wydatków i kosztów inwestycyjnych przeprowadzono na przykładzie zadania inwestycyjnego związanego z budową drogi gminnej Swornegacie – Zbrzyca.

Plan wydatków inwestycyjnych na to zadanie (§ 605 w rozdziale 60016 – „Drogi publiczne gminne”) w wysokości 550.000,00 zł ustalono przywołaną uchwałą budżetową podstawową Nr II/9/2014 Rady Gminy z dnia 19 grudnia 2014r. W 2015 roku nie dokonano żadnych zmian w planie tych wydatków.

- 5) W 2015 roku na kontrolowane zadanie poniesiono wydatki na sumę 539.856,57 zł. Wydatki te wiązały się z zapłatą za:

- roboty budowlane – budowa drogi (spółka MARBRUK w Charzykowach)	-	503.439,49 zł;
- remont chodników i zagospodarowanie placu przy drodze	-	22.297,46 zł;
- nadzór inwestorski	-	8.100,00 zł;
- zakupione znaki drogowe	-	3.196,77 zł;
- ustawienie oznakowania	-	<u>2.822,85 zł;</u>
	Razem: -	539.856,57 zł.

- 6) Przed 2015 rokiem na ww. zadanie poniesiono wydatki na sumę 491.959,00 zł. Wiązały się one z zapłatą za: roboty budowlane przy budowie ww. drogi gminnej (spółka MARBRUK) – 470.000,00 zł; wykonanie projektu budowlanego budowy drogi (15.800,00 zł); opracowanie mapy do celów projektowych (6.150,00 zł) oraz za dziennik budowy (9,00 zł). Łączne wydatki poniesione na to zadanie w latach 2014-2015, tj. w okresie jego realizacji, wyniosły 1.031.815,57 zł.
- 7) Na analitycznym koncie kosztów (080-282) w latach realizacji kontrolowanego zadania zaksięgowano koszty na sumę 1.039.815,57 zł, tj. o 8.000,00 zł wyższe od poniesionych wydatków majątkowych.

Ustalono, że zaksięgowany pod datą 24.06.2015 roku (Wn 080-282 Ma 800-3) koszt w wysokości 8.000,00 zł poniesiono na opracowanie raportu oddziaływania na środowisko budowy drogi gminnej Swornegacie – Zbrzyca.

Księgowego rozliczenia wszystkich kosztów dokonano pod datą 30.06.2015r. Pod tą samą datą przyjęto też na stan środków trwałych składnik majątku pn. „Przebudowa – droga gminna nr 239001G Swornegacie – Zbrzyca” o wartości początkowej wynoszącej 1.039.815,57 zł, równej rozliczonym kosztom.

- 8) Kontrolę przestrzegania ustawy Prawo Zamówień Publicznych w zakresie wydatków majątkowych przeprowadzono na przykładzie zamówienia publicznego pn. „Budowa drogi gminnej nr 239001G Swornegacie – Zbrzyca (etap I – od km 0+000,00 do km 1+800,00” (sprawa PR.271.21.2014).

Podstawowe informacje dotyczące tego zamówienia zawarto w tabeli:

Wyszczególnienie	Ustalone dane
1	2
Wartość szacunkowa zamówienia	1.598.593,26 zł – równowartość 378.374,22 euro;
Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia	z dnia 5.09.2014r.; zatwierdzona przez kierownika zamawiającego;
Wybrany tryb zamówienia publicznego	przetarg nieograniczony
Rodzaj zamówienia	roboty budowlane
Zakres rzeczowy zamówienia (ogólnie)	budowa drogi o długości 1,8 km i szerokości 4 m z kostki betonowej; budowa chodników z kostki betonowej;
Wymagany termin wykonania zamówienia	60 dni od dnia podpisania umowy;
Wadium	20.000,00 zł;
Oferty częściowe	nie dopuszczono możliwości składania ofert częściowych;
Przewidywane zamówienia uzupełniające	przewidziano możliwość udzielenia zamówień uzupełniających do 50% wartości zamówienia podstawowego
Publikacja w BZP ogłoszenia o zamówieniu oraz o zmianie ogłoszenia	ogłoszenie: nr 190631-2014; data – 5.09.2014r. ogłoszenia nie zmieniano;
Termin składania ofert	godz. 14.00 w dniu 29.09.2014r.;
Kryteria oceny ofert	najniższa cena – 100%
Cena w ofercie (ryczałtowa, kosztorysowa)	kosztorysowa;
Powołanie komisji przetargowej	zarządzenie Nr 124/2014 Wójta Gminy z dnia 26 września 2014r. w sprawie powołania komisji przetargowej do wyboru najkorzystniejszej oferty (...)
Liczba złożonych ofert	4
Oferta z najniższą ceną – oferta z najwyższą ceną	najniższa: MARBRUK Sp. z o.o. w Charzykowach – 987.568,53 zł; najwyższa: Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowo-Produkcyjne INSTAL Sp. z o.o. w Niezychowicach – 1.100.999,70 zł;
Oferty odrzucone – podstawa prawna	0
Wykluczeni wykonawcy – podstawa prawna	0
Cena wybranej oferty – wybrany wykonawca	987.568,53 zł – MARBRUK Sp. z o.o. w Charzykowach
Zawiadomienie o wyborze oferty – data	9.10.2014r.
Numer umowy, data zawarcia	47/PR/2014 z dnia 13.10.2014r.
Publikacja ogłoszenia o udzieleniu zamówienia w Biuletynie Zamówień Publicznych	nr 215629-2014; data: 13.10.2014r.

- Procedurę wyboru wykonawcy kontrolowanego zamówienia publicznego wszczęto na wniosek Wydziału Budownictwa i Gospodarki Przestrzennej z dnia 14.08.2014r. W dniu 5.09.2014 roku kierownik zamawiającego zatwierdził przedstawioną mu propozycję wyboru udzielenia zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego.
- Szacunkową wartość zamówienia w wysokości 1.598.593,26 zł obliczono w dniu 14.08.2014 roku na podstawie aktualnego kosztorysu inwestorskiego. Wartość ta

obejmowała wartość kosztorysową w wysokości 1.065.728,84 zł oraz wartość przewidzianych zamówień uzupełniających (532.864,42 zł).

- Z podanej do publicznej wiadomości w dniu 5.09.2014 roku Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia wynikało m.in., że: w ofertach wykonawcy mieli określić cenę kosztorysową; termin realizacji zamówienia wynosił 60 dni od dnia podpisania umowy; wartość wykonanych robót budowlanych miała być określona jako iloczyn odebranych robót budowlanych, ustalonych na podstawie sprawdzonych i zatwierdzonych przez zamawiającego obmiarów i odpowiadających im cen jednostkowych z oferty i umowy; wykonawca zamówienia miał otrzymać wynagrodzenie po wystawieniu końcowej faktury VAT.
- Z „Protokołu z otwarcia ofert” wynikało, że w wyznaczonym przez zamawiającego terminie do składania ofert swoje oferty złożyło 4 wykonawców. Ich nazwy oraz zaoferowane ceny przedstawiono w tabeli:

Lp.	Nazwa wykonawcy	Cena oferty (w zł)
1	2	3
1.	MARBRUK Sp. z o.o. w Charzykowach	987.568,53
2.	Usługi Komunalno-Transportowe AMAR Mariusz Rudnik w Lichnowach	1.090.350,18
3.	AD-BET Adrian Paszko w Chojniczkach	989.668,57
4.	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowo-Produkcyjne INSTAL Sp. z o.o. w Niezychowicach	1.100.999,70

Z przywołanego protokołu wynikało też, że na realizację tego zamówienia zamawiający przeznaczył kwotę 500.000,00 zł.

- Ustalono, że cena oferty z najniższą ceną była o 487.568,53 zł wyższa od kwoty, jaką zamawiający przeznaczył na realizację zamówienia.

Podana w dniu otwarcia ofert (29.09.2014r.) kwota 500.000,00 zł stanowiła całkowity plan wydatków budżetowych na realizację zadania inwestycyjnego związanego z budową drogi gminnej Swornegacie – Zbrzyca. Plan ten ustalono uchwałą budżetową podstawową na 2014 rok, tj. uchwałą Nr XXXIX/485/2013 Rady Gminy z dnia 20 grudnia 2013r.

W toku dalszych czynności kontrolnych ustalono, że obowiązująca w dniu otwarcia ofert Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy na lata 2014-2025 zakładała realizację kontrolowanego zadania inwestycyjnego w latach 2014-2015 za kwotę 750.000,00 zł, z limitami wydatków wynoszącymi 500.000,00 zł w 2014 roku i 250.000,00 zł w roku 2015. Powyższe wielkości wynikały z „Wykazu przedsięwzięć do WPF”, stanowiącego załącznik do uchwały Nr XXXIX/486/2013 Rady Gminy z dnia 20 grudnia 2013r. w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Chojnice na lata 2014-2025 w brzmieniu określonym uchwałą Nr XLIII/566/2014 Rady Gminy z dnia 30 czerwca 2014r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIX/486/2013 (...).

- Spośród 4 ofert złożonych do przetargu komisja przetargowa za najkorzystniejszą uznała w dniu 9.10.2014 roku ofertę spółki MARBRUK w Charzykowach z ceną (najniższą) w wysokości 987.568,53 zł.

W tym samym dniu kierownik zamawiającego zatwierdził „Wniosek komisji przetargowej w sprawie wyboru najkorzystniejszej oferty”.

Ustalono, że na dzień wyboru najkorzystniejszej oferty plan wydatków budżetowych na realizację zadania inwestycyjnego związanego z budową drogi Swornegacie – Zbrzyca wynosił nadal 500.000,00 zł. Zmieniona w dniu 3.10.2014 roku Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy na lata 2014-2025 (zmiana wprowadzona uchwałą Nr XLIV/589/2014 Rady Gminy) określała całkowite nakłady na to zadanie w wysokości 1.050.000,00 zł oraz limity wydatków: 500.000,00 zł w 2014 roku i 550.000,00 zł w roku 2015.

- Umowę nr 47/PR/2014 z wybranym wykonawcą zawarto w dniu 13.10.2014r. Umowa ta zawierała postanowienia zgodne ze SIWZ, a w zakresie wynagrodzenia wykonawcy (987.568,53 zł) – ze złożoną ofertą przetargową.
- Na dzień podpisania umowy plan wydatków na realizację w 2014 roku zadania związanego z budową drogi Swornegacie – Zbrzyca wynosił nadal 500.000,00 zł. Kolejne 550.000,00 zł było zabezpieczone na kolejny rok (2015) w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2014-2025.
- Przed zawarciem ww. umowy wykonawca wniósł wymagane przez zamawiającego zabezpieczenie należytego wykonania umowy. Zabezpieczenie wniesiono w formie gwarancji ubezpieczeniowej udzielonej w dniu 9.10.2014 roku przez towarzystwo ubezpieczeń. Wynikającej z gwarancji ubezpieczeniowej nr 998-A-437893 kwoty 49.378,43 zł nie zaksięgowano na pozabilansowym koncie – kontrolowana jednostka nie przewidziała w zakładowym planie kont i nie prowadziła w ewidencji księgowej konta przeznaczonego do ewidencji kwot wynikających z gwarancji ubezpieczeniowych i bankowych, w których – jako beneficjent – wymieniona była Gmina Chojnice.
- Ustalono, że w okresie od dnia 13.10.2014 roku (data zawarcia umowy z wykonawcą) do dnia 12.12.2014 roku (termin wykonania umowy) strony umowy spisały 2 aneksy do umowy.

Spisany w dniu 14.10.2014 roku aneksem nr 1 do umowy z dnia poprzedniego wprowadzono zmiany polegające na zastąpieniu zwrotów „kierownik robót” zwrotem „kierownik budowy”. Zmian dokonano z uwagi na konieczność powołania kierownika budowy, wynikającą z decyzji administracyjnej Starosty Chojnickiego zatwierdzającej projekt budowlany i udzielającej pozwolenia na budowę.

W dniu 12.12.2014r., tj. w ostatnim dniu terminu wykonania umowy, strony umowy spisały aneks nr 2 do umowy z dnia 13.10.2014r. Dotychczasowy zapis umowy o treści – cyt.: „Ustala się termin wykonania umowy na dzień 12.12.2014r.” otrzymał następujące brzmienie – cyt.: „Ustala się termin wykonania umowy do upływu terminu nie dłuższego niż 30 dni od daty ustania niekorzystnych warunków pogodowych uniemożliwiających prowadzenie robót”.

Powyższej zmiany dokonano powołując się na § 17 ust. 2.1 pkt „s” i ust. 4 umowy z dnia 13.10.2014r.

Ustalono, że uregulowania § 17 ust. 2.1 pkt „s” tej umowy dopuszczały zmianę terminu wykonania zamówienia z uwagi na niekorzystne warunki pogodowe. W § 17 ust. 4 zawarte było uregulowanie o treści: „W przypadku wystąpienia okoliczności wskazanych w ust. 2 pkt 2.1 umowy, skutkujących niemożnością dotrzymania terminu realizacji przedmiotu umowy, termin ten może ulec przedłużeniu, nie dłużej jednak niż o czas trwania tych okoliczności”.

- W myśl art. 142 ust. 1 Prawa Zamówień Publicznych umowę zawiera się na czas oznaczony. Stwierdzono, że po zmianie umowy dokonanej w dniu 12.12.2014 roku termin wykonania umowy nie był określony jednoznacznie.
- Ustalono, że w dniu 29.12.2014 roku przedstawiciele inwestora i wykonawcy, przy udziale inspektora nadzoru inwestorskiego, spisali protokół częściowego odbioru robót budowlanych wykonanych na podstawie umowy nr 47/PR/2014.

Z protokołu tego wynikało, że wartość robót wykonanych w okresie od dnia 17.10.2014 roku do dnia 23.12.2014 roku wyniosła 470.000,00 zł i była zgodna – cyt.: „ze środkami zapisanymi w budżecie gminy.”

- W dniu 29.12.2014r., tj. w dniu częściowego odbioru robót budowlanych wykonawca tych robót (spółka MARBRUK w Charzykowach) wystawił fakturę VAT nr 192/2014 na kwotę 470.000,00 zł za „budowę nowej nawierzchni drogowej na drodze Swornegacie – Zbrzyca”, wyznaczając 30-dniowy termin zapłaty tej faktury.

Zobowiązanie w ww. kwocie kontrolowana jednostka uregulowała w dniu następnym, tj. w dniu 30.12.2014r.

Stwierdzono, że zawarta z wykonawcą zamówienia umowa nr 47/PR/2014 z dnia 13.10.2014 roku, w brzmieniu pierwotnym oraz po zmianach wprowadzonych aneksami nr 1 i 2, nie przewidywała zapłaty wynagrodzenia wykonawcy robót wcześniej, niż po końcowym odbiorze robót.

W § 9 ust. 1 pkt 1.2. zapisano, że – cyt.: „Rozliczenie za wykonanie robót budowlanych stanowiących przedmiot umowy będzie dokonywane na podstawie faktury VAT końcowej”. Według zapisu w § 10 ust. 11 umowy – cyt.: „Podstawę do wystawienia faktury końcowej będzie stanowił protokół odbioru podpisany przez wszystkie wyznaczone osoby”.

- Końcowego odbioru robót wykonanych w ramach ww. umowy dokonano w dniu 12.03.2015r. Z protokołu odbioru wynikało, że wartość wykonanych robót wyniosła 973.439,49 zł.

Ustalono, że wartość powyższa wynikała ze sporządzonego w dniu 12.03.2015 roku kosztorysu powykonawczego, sprawdzonego przez inspektora nadzoru inwestorskiego.

Wartość wykonanych robót była o 14.129,04 zł niższa od wynagrodzenia określonego w § 9 umowy zawartej z tym wykonawcą w dniu 13.10.2014r.

- Po porównaniu kosztorysu powykonawczego z kosztorysem ofertowym ustalono, że na różnicę wpłynęło:
 - zastosowanie przy budowie jezdni opornika betonowego o wymiarach 12x30x100 cm zamiast określonego w poz. 5.2 „Przedmiaru robót” i kosztorysu ofertowego wykonawcy krawężnika betonowego o wymiarach 15x30x100 cm – niższa o 1,14 zł netto cena za 1 m na długości 3116 m wpłynęła na obniżenie wartości wykonanych prac o 4.369,26 zł brutto;
 - wykonanie części (1458,6 m² z 7091 m²) podbudowy jezdni z gruzobetonu zamiast z określonego w poz. 5.3 „Przedmiaru robót” i kosztorysu ofertowego kruszywa naturalnego łamanego – niższa o 5,44 zł netto cena za 1 m² podbudowy wpłynęła na obniżenie wartości umowy o 9.759,78 zł brutto.

- Według załączonej do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia „Szczegółowej Specyfikacji Technicznej” materiałem do wykonywania podbudowy z kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie miało być kruszywo łamane, uzyskane w wyniku przekruszenia surowca skalnego lub kamieni narzutowych i otoczaków – pkt 2.2 „Rodzaje materiałów” w części „5. Podbudowa z kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie” ww. Specyfikacji Technicznej.
Według „Projektu budowlanego” krawężnik wzdłuż jezdni powinien mieć wymiary 15x30x100. Zastosowanego przez wykonawcę przy realizacji zamówienia publicznego oraz wymienionego w kosztorysie powykonawczym opornika betonowego o wymiarach 12x30x100 nie przewidziano w żadnym z dokumentów stanowiących załączniki do SIWZ – nie wymieniono go m.in. w części „6. Krawężniki betonowe” Szczegółowej Specyfikacji Technicznej.
- Kończącą fakturę VAT nr 033/2015 na kwotę 503.439,49 zł wykonawca zamówienia wystawił w dniu 12.03.2015r., tj. w dniu końcowego odbioru robót. Zapłaty tej faktury kontrolowana jednostka dokonała w dniu 10.04.2015r., z zachowaniem 30-dniowego terminu zapłaty.

Kserokopie niektórych przywołanych powyżej dokumentów dołączono do akt roboczych kontroli.

[Kserokopie: protokołu postępowania o zamówienie publiczne; umowy nr 47/PR/2014 zawartej ze spółką MARBRUK w Charzykowach w dniu 13.10.2014r.; spisanych w dniach 14.10.2016r. i 12.12.2014r. aneksów nr 1 i 2 do umowy z dnia 13.10.2014r.; „Przedmiaru robót”; tytułowej strony oraz stron 38-39 i 46-47 „Szczegółowej Specyfikacji Technicznej”; spisanego w dniu 29.12.2014 roku protokołu częściowego odbioru robót budowlanych; faktury nr 192/2014 z dnia 29.12.2014r., wystawionej na kwotę 470.000,00 zł; dowodu zapłaty ww. faktury w dniu 30.12.2014r. oraz sporządzonego w dniu 12.03.2015 roku kosztorysu powykonawczego – poz. 11 akt kontroli]